

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
6-haasdos petit sor egyszer 20 fill.
minden következéskor 16 fillér.

Nyitólter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, január 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Az új polgári perrendtartás.
- A képviselőház ülése.
- A szalkai választás.
- A tanítóképző-intézet fölépítése.
- Vécsey Károly gróf utolsó levele.
- A letartóztatott pénzügyőrök bűnténye.
- Tanítóválasztás az iskolasszékn.
- Cimer a mosogató rongyon.
- Gyilkos földbirtokos.
- Az új katolikus templom.
- Két jegyzőválasztás Aradmegyében.
- Rablégyilkosság az esküvő napján.
- Takarékosság az aradi iskolák körül.
- Tárca: Vallási és politikai küzdelmek a XVII. században. Irta: Kara Győző.
- Regény-Csarnek: A gyanasfalvai tisztele-
tes. Irta: Hevesesi Jenő.

Az új polgári perrendtartás.

Arad, január 30.

A magyar képviselőház elé tegnap terjesztette be a magyar polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot az igazságügyminiszter.

Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy az igazságszolgáltatás terén készülő reformok csakis a jogászokat érdeklik és csak ezeknek kell azokról tudomást venniük. Minden igazságügyi alkotás az ország minden egyes lakosának legközvetlenebb érdekeit érinti, mert hiszen az ő életviszonyainak szabályozásáról, az ő joga érvényesítésének módjáról, az ő becsületéről és vagyonáról rendelkeznek ezek a ridegeknek és szárazaknak mondott törvények, a melyeknek minden sora, minden szava

az állampolgárok javának előmozdítását és gondozását célozza.

Hisz ama számos törvény között is, a mely az egyes életviszonyaira hatással van, egyetlen egy sincs, melynek hatása oly közvetlenséggel lenne érezhető, mint a polgári perrendtartásé, mert hiszen minden jog érvényesítése ezen eljárási törvény alapján történhetik csak és a királyi bíróságok is csakis ezen törvény rendelkezéseinek a segítségével alkalmazhatják a jogszabályokat. Egyedül a perrendtartástól függ, hogy valamely ország igazságszolgáltatása jó, alapos, olcsó és gyors legyen, mert a legáldásosabb anyagi törvény is kárba vész, ha a bírót annak alkalmazásánál minduntalan békóba veri az eljárási törvény valamely hibás rendelkezése.

A teljes perrendtartás javaslata teljesen szakít az 1868. LIV. és 1881. LIX. törvényeknek irásbeliségével és bizonyítási rendszerével, hogy végre-valahára a polgári törvénykezés egész vonalán megvalósítsa a közvetlen szóbeliséget, kapcsolatban a bizonyítékok szabad mérlegelésével, hogy végre-valahára a polgári eljárás minden részletéből kipuштuljon a józan észszel és a felek igazi érdekeivel annyira ellentétben álló rideg alakszerűség s hogy minden polgári perben nemcsak a sommás eljárásban, valahára az igazi, az anyagi igazság érvényesüljön a mai rendszer helyében, a mely mellett a bíró (az ugynevezett rendes eljárásban) inkább perrendtartást szolgáltat a jogot keresőknek, mint igazságot.

A sommás eljárásról szóló 1893. XVIII. t.-c. megalkotása óta ugyanis hazánkban háromféle törvénykezési rendtartás alapján itélkeznek bíróságaink. A kisebb (sommás) perekre az a minden ízében modern és mintaszerű eljárás irányadó, melyről már megemlékeztünk és a melyet annak idején igazságügypolitikai okokból nem lehetett az egész vonalon hatályba léptetni; a nagyobb (u. n. rendes) perekben a sommás törvény eszközölte néhány javítással és az 1881. LIX. t.-c. néhány módosításával az 1868. LIV. t.-c. cikket kell alkalmazni, mely annak idején mint ideiglenes törvény lett megalkotva az 1852. szeptember 16-iki osztrák perrend nyomán, amely Fiume városában és kerületében máig is hatályban van s a mely az Európaszerte gyűlöletessé vált irásbeliségnek és rideg formalizmusnak valóságos típusául szolgálhat.

Harminchárom éven át folyt a magyar jogászság és az egész közvélemény küzdelme a polgári eljárás átalakításáért, abban a szellemben, amely a Code de procedure civile-ben lett először megvalósítva, hogy onnan hódító utra induljon az egész művelt világon. De csak 1893-ban sikerült Szilágyi Dezsőnek törvénybe iktattatnia az igazságügyminiszter első kodifikatórius alkotását, a mely a művelt nemzetek perjogának gondos figyelembevétele mellett minden ízében önálló és egyéni munka.

A ma beterjesztett javaslat ugyanis sokkal bővebb körben mozog, mint az ed-

TÁRCA.

Vallási és politikai küzdelmek a XVII. században.

(Előadás a Szabad Lyceumban.)

— Második rész. —

Irta: Kara Győző.

(Vége.)

Kollonics már-már elérte célját. Magyarországot szegénynyé tette és hozzálátott, hogy végre katolikus és németté tegye, midőn még egyszer kitört a nemzet haragjának viharos fergetegje. Az események árja előtérbe hozta e küzdelmek legdicsebb alakját: II. Rákócy Ferencet. Magyar nép! ha hazafias érdem, ha önzetlen lelkesedés, ha páratlan szenvedés, ha gyászos bersencs számára van könnyed, nullasd Rákócy Ferencért, ápmód emlékének harmatával, mert ő a te történelmed keresztire feszített Jézusa.

Ki ne ismerné az ő életének szomorú történetét? Árvának született; anyjának. Zrinyi Ilonának második házassága a Thökölyi küzdelmek veszélyeibe sodorták, mint gyermek végször védte Munkács ostrománál kinteljes éveit és csakhamar elszakították szerető anyjától. A kolostor magányából kiszabadulván a házas élet örömeiben keresett boldogságot s

midőn meglelte, a kérielhetetlen végzet újra üldözöbe vette, Bencur Gyula esetje megörökítette azt a jelenetet, a mint 1701. április 28-án a sárosi várban német katonaság kiragadta Rákócy Ferencet szerető hitvese karjaiból. Gyors egymásutánban következtek most az események: Rákócy fogsága, regénybe illő kalandos megmenekülése, lengyelországi bujdosása és találkozás a Bercsényi Miklós gróffal és Du Héron-nal, XIV. Lajos követével.

Nyugat-Európában ezalatt nagy események történtek. Az Escuriál kriptája immár magába fogadta II. Károlyt, a spanyol Habsburgok szájalomra méltó, utolsó sarjadékát, a kiről Macaulay azt írta volt, hogy „a szemérről lopott rongyokba öltöztetett ama barna purdék, kiket Murillo úgy szeretett koldulva vagy a porban heverészve festeni, egynek se lehetne kevesebb nevelése, mint mennyit egy harminc millió alattvalónak eme zsarnoki uralkodója kapott.“ Végtelen bírodalmán összekaptak az európai uralkodók, kitört a spanyol örökösödési háború és Lipót hadai Magyarországból kitakarodva az olasz és német csataterekre siettek.

A magyar nép is megmozdult. Szabadság vágya újra fegyvert nyomott a markába s a Beszkidek ormáin megint Rákócy-zászlókat lengetett a keleti szél. Csupa megvetett pórnép, csavargó szegény-legények, bujdosó oláh és ruthén csöcselék sereglett e zászlók alá, de a hegyekről való leereszkedése lavina-eséshez volt

hasonló. A mint közelebb-közelebb jutottak a rónasághoz, a Rákócy név varázsa ezrekbe öntött lelkesedést s mozgásba jutott „az egész föld, majd Budáig.“ Egy volt ország, Rákócy kuruchada diadalmasan robogott Bécs felé s felbangzott a kuruc nóta:

„Nosza rajta jó katonák
Igyunk egészséggel!
Menjen tancba ki-ki köztünk
Az ő jegyesével.

Ne bankodjék senki köztünk,
Menjünk az Alföldre:
Megrontatik kezünk által
Az labonc ereje.

Szabad nekünk, jó katonák
Tisza-Duna közti,
Laboncságnak mert nincs sohult
Ottan semmi közti.

Az laboncság takarodjék
Nemes országunkból,
Hogy végtire szallag-szijat
Ne vágjunk hátából.“

A megrémült Bécs az európai közvéleményt félrevezetendő alkudozni kezdett, s midőn a győzedelmes kurucság az elfogadhatatlan feltételeket visszautasította, Rákócy kibocsátá híre,

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amig előfizetése tart.

digi polgári törvénykezési rendtartás, mert felöleli mindazokat a különleges eljárásokat (kereskedelmi, váltó, bányabírósi, házassági) is, a melyeket eddig külön jogforrás — törvény, rendelet, szokás v. joggyakorlat — szabályozott, még pedig az általános eljárási szabályoktól, az ügyek természetének nem mindig megfelelő eltérésekkel, ami egymagában is elégséges okul szolgálhatott volna az eddigi — amugy is elavult — eljárás ujjaalkotására.

A közvetlen szóbeliség lesz az uralkodó elv; ezekben is nagy súly van helyezve egyfelől a felek tevékenységére, a felek személyes megkérdezésére, másfelől a bíróság szabad mozgására a per egész folyamán, hogy a tényállás felderítése körül a bíróság ne függjön kizáróan a felek akaratától, hanem az anyagi igazság kiderítése végett a maga belátása szerint intézkedhessen, mert csakis úgy érvényesülhet üdvösen és áldásosan a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve, amely a javaslatnak egyik sarkpontja.

A javaslat nagy súlyt helyez az eljárás gyorsaságára és olcsóságára, a mit nemcsak a tárgyalás összpontosításával, a kellő előkészítéssel és azzal fog elérni, hogy a bizonyítás lehetőleg már az első érdemleges tárgyaláson felvehető legyen, hanem azzal is, hogy a felek igazi érdekének megóvásával lehetőleg megnehezíti a tárgyalások gyakori és önkényes halasztását. Gyökeresen átalakítja a javaslat a kézbesítést, melyet a jövőben rendszerint a posta fog végezni, a mi által a bíróságok óriási munkától, a felek sok bosszúságtól szabadulnak meg. Rendkívül egyszerűvé teszi a javaslat a nem vitás követelések behajtását, a lakbérletek felmondása körüli eljárást, a birtokháborítási perek elintézését és különös gondozásba veszi a pereknek egyezség útján való elintézését, a minek nagy etikai jelentőségét nem kell itt külön hangsúlyoznunk.

A mikor azonban a magyar törvényhozás ezen minden ízében tökéletesnek mondható jogalkotást fogja a magyar törvénytárba iktatni, nemcsak a hazai jogkiépítéséhez fog járulni egy architektónikus szempontból is művészi alkotással,

hanem egyuttal az egységes magyar állameszmének újabb megerősítéséhez is. Mert a javaslat életbeléptével Fiume városában és kerületében is végrevalahára a magyar törvényhozás-alkotta perjogi szabályok alapján fognak itélkezni a magyar királyi bíróságok, melyek eddig a rég elavult osztrák jogszabályok alapján szolgáltattak igazságot fiemei testvéreinknek. ©

A deési választás. Deésről jelentik, hogy a választókerület szabadelvű pártja ma egyhangulag *Chyzer Akos* dr. ügyvédet kiáltotta a szabadelvűpárt jelöltjének.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt 11 órakor *Falk Miksa* elnöke alatt ülést tartott, a melyen a kormányt *Szell Kálmán* miniszterelnök képviselte. A bizottság *Kammerer Ernő* előadása alapján tudomásul vette a miniszterelnök jelen esét az állandó országház építésének 1900-ban és 1901-ben történt előhaladásáról.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 30.

A képviselőház előtt egész sereg rendőr állott, majdnem kordont alkotva egészen a muzeumkörutig. A demokraták tüntetésétől tartottak, de azok igen csendesen viselkedtek s az előre hirdetett tüntetésről el is állottak. *Vázsonyi* nem jött be a házba. Hír szerint *ágyban fekvő beteg*.

A költségvetéshez előbb *Brázay Kálmán* szólott, majd *Ballaghy Géza*, a szabadelvűpárt tagja, a ki kiterjeszkedett az összes nagyobb politikai kérdésekre.

Ballaghy egyebek közt a szász *Lindnernek* is keményen odamondogatott, úgy, hogy *Lindner* személyes kérdésben mindent *visszaszitt*, a mit tegnap oly helytelenül hangoztatott.

A tárgyalás azután újból szürke lett.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Plósz Sándor*, *Cseh Ervin* miniszterek.

Elnök jelenti, hogy az interpellációkat ma terjesztik elő. Bemutatja a kuria legutóbbi határozatait.

A napirend előtt

Pichler Győző kijelenti, hogy tegnap csak hazafias lelkesedésből mondotta, hogy az elnök

rendreutasítását figyelembe nem veszi. A saját elhatározásából sajnálatát fejezi ki e felett. (Általános élénk helyeslés.)

Brázay Kálmán a közös vámterület megszüntetését és a mezőgazdaságban a bérleti rendszer csökkentését követeli. A költségvetést nem fogadja el, hanem a *Kossuth Ferenc* határozati javaslatát. (Helyeslés a szélbalon.)

Ballaghy Géza inkább politikai dolgokkal óhajt foglalkozni, amint a pénzügyekkel. Annyit tud, hogy a költségvetés reális s a mellett nemzeti kulturára is költünk fokozatosan.

Förster Ottó: A nemzeti jólétre! (Derűtség.)

Ballaghy: A jólétet sem lehet tagadni egészen. Irányadóul ő és pártja első sorban a szabadelvűséget tekinti, mert e nélkül a magyar nemzet öngyilkosságot követne el. *Széchenyi* hagyományait is utmutatóul tekinti.

Pichler: Annyi lesz a hagyomány, hogy egymást se ismerik fel. (Derűtség.)

Ballaghy: Ismerteti a szabadelvűséget, mely a haladást jelenti.

Visszatekintve a történelemre, igazolja, hogy a szabadelvűpárt és a kormány mai politikája olyan, mint azt *Deák Ferenc* tervezte. Tisztességes kritikával őt. Károsnak tartja, hogy a kiegyezés után a pártok nem tették félre politikai gyűlölködésüket. Hiba, hogy folyton közjogi kérdésekre fecsérik az erőket, holott nálunk politikai elvek alapján kell vezetni az országot. Az erők egyesítése nehéz feladat, de az országra nézve nagy hasznu. A kormánypárt agrár és merkantilista tagjai egyek a szabadelvűségben.

A magát demokratának nevező párttal tegnap óta nem foglalkozik szívesen, de konstataálja, hogy e párt magának akarja lefoglalni a 48-as törvényeket, holott ezek a liberálisizmus diadalát képezik. A demokrata párt ráfogja e házra, hogy ez is a rendiség képviselője és hogy ennél fogva semmit semmit sem tesz az ország nagy tömegeinek érdekeiért.

Nagyon természete nek tartja, ha itt arisztokrata és gentry képviselők nagy számban ülnek, mert hiszen ők tartották fenn 1000 éven át a hazát és erős joguk van ennél fogva az önmaguk által teremtett új Magyarország vezetésére. Elítéli azokat, akik nem tisztelik nagy multunkat, nagy embereinket, mert ezek sértegetik a magyart. A radikálisizmus az ujtás címe alatt pusztít és rombol, anélkül, hogy tudná, vajjon itt van e az ujtás ideje? Aki a társadalmi konvenciókat meg akarja változtatni, az viselkedjék úgy, hogy ezek a konvenciók első sorban őt ne söpörjék el. A reformáló krisztusi szelidségű legyen és aki kövel dobálja, azt kenyérrel hajtsa vissza.

Attér *Lindner* tegnapi beszédére. A nemzetiségi törvény biztosítja ugyan a nemzetiségek egyenjoguságát, de az uralkodó tényező mégis a magyarság marad. Ha *Lindner* ezzel

kiáltványát, a magyar nemzet sérelmeit a világ ítélőszéke elé vitte, megírván, hogy „Megújulnak a dicsőséges magyar nemzetnek régi sebei.”

Ekkor kezdetét vette a világtörténelem egyik legcudarabb játéka. XIV. Lajos, annyi millió alattvalónak korlátlan ura egy szabadságáért küzdő maroknyi nép lelkesedését álnokul felhasználta önző céljai támogatására. Ő volt erkölcsi szerzője az onodi gyűlés jelentőségteljes elhatározásának, melylyel a nemzet *Lipót* utódjának, az új királynak, *Józsefnek* trónvesztettségét kimondotta és „vezérlő fejedelemmé” választotta *II. Rákócy Ferencet*. Véres volt az új fejedelemség keresztelő ünnepe. Turóc vármegye két követét, a gyűlés akaratával szembeszálló *Rakovszky Menyhértet* és *Okolicsányi Kristófit* felkoncolták. Testvérgyilkosság volt ez s a meggyilkolt testvér kiontott vére boszúért kiáltott az égbe!

Ki tudná megmondani, e kiontott vére avagy mi más ok indította rá az isteni végzetet, hogy e perctől kezdve megvonja a nemzeti ügytől gondviselő oltalmát? *Midőn Németalföldön*, *Oudenarde* mellett savoyaiak Jénő semmivé teszi XIV. Lajos seregét, ugyanakkor vivja magyar földön *Rákócy* a szerencsétlen *trencsényi csatát*, a hol

„Sok ezren barultak ott önnön vérekben,
Mások tántorodtak régi hívségekben,”

és felhangzik *Rákócy mélabus nótája*:

„Jaj, *Rákócy*, *Berecsényi*,
Vitéz magyarok vezéri,
Bezerédi!
Hová lettek magyar népnek
Elő tüköri.
Nemzetünknek hírszerzői,
Pényes csilagi,
Ocskai?!
Az ellenség mindenfelől
Őket emészti,
Úzi, kergeti,
Buval epezti,
Közünkben sem ereszti.
Jaj, hát szegény nemzetünket
Miképen veszti!”

Nem vázoló, hogy mi történt ezután, mert „*Recrudescunt diutina vulnera*” „Megújulnak a régi sebek” és bánatos fájdalommal mereng lelkem a majtényi síkon, mert ott

„Oh! árva szabadság, haldokló kezedből
Undok árulás a fegyvert kicsavarta.
Es a hősök, kik itt a hazáért vívtak,
Hazátlan bujdosók, földönfutók lettek.”

A háboru véget ért; a kuruc fegyverek gulákba rakva elvesztették ijesztő voltukat, de megtartották erkölcsi hatalmukat és a szatmári békekötés méltó befejezése volt a száz évig tartott küzdelemnek, mert „a szatmári egyezés alapján a magyarság békés munkával, ér-

telmességével és vőrejtékével lassankint vissza tudta hódítani hazája elidegenedett részeit, virágzó polgárosodás színhelyévé birt varázsolni sok száz mértföldnyi puszt területet s megvalósította a kurucok programjának azt a leglényegesebb kívánságát, hogy Magyarország magyar maradjon.” Legyen áldva érte *Károlyi Sándor* és *Pálffy János* neve. Legyen áldva érte *II. Rákócy Ferenc* emléke.

A legnagyobb áldozatot ő hozta a hazának. Megmérhetetlen birtokaitól megfosztva, családjától elszakítva megkezdte hosszú bujdosása keserves éveit. A nemzeti kegyelet ma is bánatos érzéssel gondol *Rodostóra*, a hol *Rákócy* a sors nehéz csapásait vallásos megadással tűrve élt ama 1735 évi április 8 ig, mely napon az ő hű kísérete, *Mikes Kelemen* a következőket írta naplójába: „A mitől tartottunk abban már benne vagyunk. Az isten árvására téve bennünket és kivéve ma közülünk a mi édes urunkot és atyánkot három óra után reggel. Ma nagypentek levén, mind a mennyi, mind a földi atyáinknak halálokat kell siratnunk. Az isten mára halasztotta halálát urunknak azért hogy megszentelje halálának áldozatját annak érdemével, a ki ma megholt érettünk. A micsoda életet élt és a micsoda halála volt, hiszem, hogy megmondották neki: „Ma velem lépsz a paradicsomban!” — Hullasunk bőséggel könyeinket, mezt a keserűségnek kődje valóságosan reánk szállott.”

Kétszázszor virult el a sárosi vár romjai

ellenfelet tanokat hirdetett a kolozsvári egyetemen, annak oka a hallgatóság báránytürelme. De ha itt hirdet ilyesmit, akkor mincs helye a törvényhozásban.

A munkáskérdés tekintetében kijelenti, hogy nem tart a szociálistákkal, a kik a tőke ellen foglalva állást, keresik boldogulásukat, holott a tőke és a munka nem ellenségek egymással, hanem egymásra vannak utalva. Inkább abból a szempontból akarja bírálni a dolgot, hogy miként tehet segíteni a munkások bajain. Nem azok a munkások barátjai, a kik felizgatják őket, hanem azok, a kik rámutatnak hibáikra. Es ő sajnálattal kénytelen kijelenteni, hogy a magyar munkás nem eléggé élelmes. Iparkodnia, tanulnia kell. A törvényhozás a szociális kérdésekkel foglalkozik és a jövőben fokozottabb mértékben fog foglalkozni.

A kis emberek érdekében szükséges volna az új kataszteri felmérés is. Szó: ezután a kiegyezésről. A szabadelvűség, bármit mondanak is, annyira gyarapította az ország erejét, hogy arra az esetre, ha külön szakadnának is Ausztriától, Magyarország meg tudna állani gazdaságilag is a maga lábán. Az önálló vámterületet nem lehet egy pártnak lefoglalni.

Zajos felkiáltások a szélbalon: Dehogy foglaljuk! Tessék! Tessék az önálló vámterületet elfoglalni! (Nagy zaj.)

Ballaghy: Kossuth is a vámszövetség mellett foglalt állást. (Nagy zaj a szélbalon.)

Természetesen, mert a viszonyok akkor úgy követelték. A költségvetést elfogadja. (Zajos helyeslés jobbról. A szónokot számosan üdvözölték.)

Személyes kérdés.

Lindner Gusztáv személyes kérdésben kijelenti, hogy a magyar állam egységét egy szóval sem bántotta meg. (Nagy zaj. Nem erről van szó.)

Elnök: Csendet kérs a szónok meghallgatását. (Helyeslés.)

Lindner: Az állam politikai fogalom. A ki neki azt imputálja, hogy a magyar nemzet fölényét el nem ismeri, vagy a szászokat egy vonalra helyezi a magyar nemzettel, néppel, vagy fajjal, az őt teljesen félreértette. Mint egyetemi tanár, nemcsak a felsőbbség elismerését vitta ki, hanem kartársai szeretetét is. Mindig elismerte és tanította a magyar állameszmét. (Tetszés.)

Elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után

Jékey Zsigmond a földbirtokos osztály nagyobb védelmét követeli. Az ipart az osztrák ipar bőzönlése miatt nem lehet megteremteni. Szó: ezután az adóemelések ellen. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

Nosz Gyula: Feltétlen hiva a kormány politikájának. A néppárt követelését az egyház-

aján — a mióta délceg ura bilincsekbe verve belőle távozott — az orgonabokrok virágja, Rákócy kedvenc virágja; de a folyton ismétlődő hervadás nem mosta el a fejedelem emlékét; megőrzi azt ama rom minden köve, a hársfák minden levele, a pázsit minden egyes fűszála. Szelleme ott leng a romnak felette, a hol az orgonafakasztó tavasz mosolygása és a virághervasztó ősz komorsága egyaránt regét mondanak egy szerető, fiatal házaspár boldogságáról és egy feldult családi élet keserveiről. A fejedelem lénye pedig egybe olvadt a magyar nemzettel, mely Rákócy személyében látja megtestesítve minden vágyát, hazafiasságát, szabadságszeretetét, szenvedéseit, rendíthetlenségét, örömet és bánatát.

Mindez érzelmeit a híres Rákócy nótában örökítette meg, melynek mélabus akkordjaiban benne van egy "szerencsétlenségtől sujtott, balsorsától vert hősi nemzetnek fájdalomkiáltása," és a mely keservdala, felsóhajtása, imádsága s vigasztalása egy hosszú, szenvedésteljes korszaknak.

Két század választ el bennünket e dal letkezése napjától s a magyar nép még ma is e nóta dallamában találja örömet, ha a lelkesedés tűzárja fut végig lelkén, e nóta dallamában talál vigaszt, ha szívemészítő bánat dulja keblét. Adja isten, hogy az új ezred nemzedékei mindenha csak örömet találjanak fel benne!

politika revíziója tárgyában a legnagyobb részben helyteleníti a felekezeti béke miatt is.

A 67-es kiegyezés hiva, de sajnálja, hogy nem használjuk a kiegyezésben rejlő összes jogainkat. Rokonszenves előtte az önálló vámterület kérdése, mert az a meggyőződése, hogy csak önálló vámterülettel leszünk önálló politikai nemzet. (Éljenzés a szélbalon.)

Szó: még gazdasági helyzetünkről, bajairól, majd a vármegyei rendszer nagy hiányairól. A politikában a nemzeti ideált keresi és nagy nemzeti célokat. Ezeket nagy belső reformokkal lehet elérni. A költségvetést elfogadja. (Éljen helyeslés jobbról.)

Ezután a vitát félbeszakították.

Szombaton választások lesznek, a melyek folyamán két jegyzőt is választanak.

Az interpellációk kerültek ezután sorrendre.

Zboray néppárti azt kérdezi interpellációjában, igaz-e, hogy a kormány a biztosítási törvénytervezetet levette a napirendről?

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter azt feleli az interpelláló képviselőnek, hogy a tervezet már elkészült s most az igazságügyminiszteriumban van revízió végett. Az az állítás, hogy a miniszteri kinevezéskor valami állást tartott volna fenn magának, nem felel meg a valóságnak.

A választ tudomásul vették.

Nessi Pál függetlenségi képviselőnek a jövedelmi pótdó tárgyában tett interpellációjára **Lukács László** pénzügyminiszter megnyugtató választ adott.

Ülés vége délután 2 órakor.

A tanítóképző-intézet fölépítése.

(A kedvező miniszteri döntés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30

Arad városa nemsokára ismét gazdagabb lesz egy szép épülettel. Az állami tanítóképző felépítése immár közel van a megvalósuláshoz.

A város annak idején megszavazott 60.000 koronát az épületre, de a felépítés ügye egy darab időre lekerült a napirendről. A mikorra pedig a kérdés ismét aktuálissá lett, a városnak nem volt pénze, hogy 60.000 koronát kiutalványozza.

A legutolsó közgyűlésen aztán újból szó került az építésről s akkor abban állapodtak meg, hogy a városi árva-alapból veszik ki kölcsönképpen a megszavazott pénzüsszeget.

Ezt a határozatot felterjesztették a belügyminiszterhez jóváhagyás végett s **Institoris Kálmán** polgármester személyesen is fentjárt, hogy kieszaközölje erre a jóváhagyást.

A felterjesztésre ma megjött a miniszter válasza.

A leiratban hangsúlyozza a miniszter, hogy ő ugyan nem szokott ilyesmit megengedni, de jelen esetben kivételesen engedélyt ad a 60.000 korona kölcsönképpen való felvételére. Tekintetbe veszi, hogy a pénzügy terén sajnálatosan tapasztalt általános depresszió következtében valamely pénzintézetnek a kölcsöne a városra nagy megterhelhetőség volna. A törlesztést azonban nem ötven, hanem huszonöt évre állapítja meg négy és fél százalékos kamattal és oly megszorítással, hogy ha az árvaalapnak időközben a pénzre netalán szüksége volna, köteles a város, félévi felmondási időre a kölcsönt visszatéríteni.

Minthogy ilyenformán az építés küszöbön van, újra felmerül az a kérdés, hogy hova építsék az intézet házát.

A városnak három pontja van kombinációba véve. Az egyik a fémipariskola előtt fekvő szabad tér, a másik egy a zugliget mellett fekvő telek, a harmadik a marosparti **Reiniger**-féle fatelep.

Végleges döntés azonban erre nézve még nincs. Hanem ez most már kevesebb gondot fog okozni, mint amelyet a hatvanezer koronás kölcsön okozott.

TÁVIRATOK.

A spanyol saskajárás.

Madrid, január 30. A kamara a saskajárás ellen leendő intézkedésekről szóló indítványt tárgyalta, amely a pénzügyminiszter politikáját rosszsalja. A többség tartózkodott a szavazástól. **Villeueva** földmívelésügyi miniszter beadta lemondását. **Sagasta** miniszterelnök a válság elsimitásán fáradozik.

A bur háború.

Wellington, (Uj-Zéland), január 30. Ma 500 ember ment Dél-Afrikába. Február 8-án még 500 ember indul el. Azonkívül előkészületeket tesznek még egy, sőt ha szükséges, két 1000—1000 főnyi csapat kiküldésére.

London, január 30. A Reuter-ügynökség azt mondja, hogy a németalföldi kormány nem tett békeajánlatokat, hanem bizonyos tanácsokat adott a brit kormánynak a háború befejezésére szolgáló eszközökre és módokra nézve. Még késésnek tartják, hogy a németalföldi kormány lépései tényleges eredményre vezetnek, a míg a hadviselő burok maguk nem tesznek olyan lépést, amelyből kitűnik, hogy béketárgyalásokba akarnak bocsátkozni. Ezen az uton mindenesetre lehetséges, hogy javaslatokat elfogadnak.

A szalkai választás.

(**Jakabffy István** mandátuma.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 30.

A szalkai választókerületben múlt év október hó 4-én lefolyt képviselőválasztáson két szabadelvűpárti jelölt küzdött a mandátumért: **Jakabffy István** és **Konkoly-Thege Sándor**. A győzelem **Jakabffy**é lett, a ki 859 szavazattal kapott többet, mint ellenele.

A választást **Toldy Zsigmond** és társai kérvénnyel támadták meg, melyet ma tárgyalt a kir. Kuria II. választási tanácsa **Vavrik Béla** elnöke alatt.

A kérvényezőket **Konkoly-Thege József** és **Hubert Vilmos** képviselik, a választást **Darvay Fülöp** dr. védi.

Alaki kifogás a kérvény ellen nem emeltetvén, **Konkoly-Thege József**, a kérvényező meghatalmazottja előadja, hogy a kérvény az 1899. évi XV. törvénycikk 3. ik szakaszának 1., 2. és 6. pontjaira van alapítva. Az 1. pont azért, mert **Jakabffy** a szalkai választókerület névjegyzékében nem fordul elő. A 2. pont alá eső vesztegetést a képviselő — a kérvény szerint — olyképpen üzte, hogy őt község református egyházainak egyenkint 500—500 koronát ígért, ha az egyházak hívei reá szavaznak. Két községnek templomórát, egy községnek vízfecskeendőt ígért. Tiszta dolog, hogy **Jakabffy** nem vallásos meggyőződésből...

Elnök: A szívekbe és vesékbe nem látnak. A subjektív dolgoktól tessék eltekinteni, mert ennek nincs határa.

— Engedelmet kérek, a református ember a maga adóját megfizeti.

Elnök: Vallási dolgokat nem firtassunk!

— Ez nem vallási dolog, de ki kell emelnem, hogy a képviselő, a mikor az egyháznak nagyobb összeget adományozott vagy ígért, ezzel könnyített az egyes egyháztagnak terhein, s így anyagi előnyben része itette a választókat ezenkívül számos választó kapott 4—60 korona között váltakozó összegekkel azért, hogy **Jakabffy**ra szavazzanak.

A törvény 6. pontjába ütköző etetés-ítatás oly mértékben folyt, hogy sokan beteggé lettek s holtrészegre itták magukat.

Minden egyes tényre számos tanút jelent be, s végül kéri a választás érvénytelenítését, s egyuttal Jakabffy aktív és passív választói jogának felfüggesztését.

Darvai Fülöp dr. választásvédő mindenkélt hiteles kiadvánnyal igazolja, hogy **Jakabffy István** budapesti választó polgár. Azután — a törvényre hivatkozva — kijelenti, hogy a vesztegetések idejét a kérvényezőknek pontosan meg kell jelölni, mert a törvény az előző országgyűlés berekesztését követő napon lépett életbe, tehát tudni kell, hogy vajjon nem előbb történtek e az inkriminált cselekmények; ez pedig a petícióban megjelölve nincsen. Minthogy pedig a kérvényezők szerint a képviselő 3 hónapig tartózkodott a kerületben, amde a törvény életbelépését követő időből a vesztegetésekre nézve egy dátum sincs felhozva, a petíció már ez okból is elutasítandó.

A kérvény részleteire áttérve, kijelenti, hogy a petíció számos pontjánál nincsen megemlítve **Jakabffy** közreműködése a vesztegetéseknél, etetés és itatásnál. Ezeknek a pontoknak kiküszöbölésével pedig összesen hét pont marad fenn, amelyek azonban legfőlegb relativ érvénytelenségi okot képezhetnének, ha megfelelnének a valóságnak. Amde egyik sem igaz, valamint az egész petíció elejétől végig valótlan ságon épül fel. Kéri a kérvény elutasítását, s kérvényezőknek a költségekben való marasztalását.

A Kuria holnap fogja ítéletét kihirdetni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: A vesztaszüzek, operette. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Svihákok, operette. (Páros bérlet.)

* **Vidor Pál** — népszínházi igazgató. Fővárosi művészi körökben az a hír terjedt el, hogy a Népszínház bérletét **Vidor Pál**, a Népszínház tagja fogja megkapni. A népszínházi bizottság hétfőn dönt a bérlet ügyében.

* **Japán színtársulat a vidéken.** Érdekes ajánlatot kapott **Szigligeti** színház vezetősége **Zoltán Jenő** budapesti hírlapíró útján. **Sada Yacco**, az Európa nagy városaiban vendégszereplő híres eredeti japán társulata egy pár magyar színpadon is föllépne s eljátszanák híres darabukat, a „Gésa és lovag” c. japáni tragédiát. **Somogyi Károly** igazgató válaszolt ajánlatra s így nem lehetetlen, hogy a nagyváradi közönségnek nemsokára szeneciós, exotikus színházi eseményben lesz része.

* **Szabad Liceum.** Holnap, pénteken d. u. 5 órakor lesz a szabad Liceum hetedik előadása a felső kereskedelmi iskola dísztermében. Sorra fog kerülni **Dr. Gaál Jenő** miniszteri tanácsosnak és műegyetemi tanárnak igen érdekes tanulmánya „**Széchenyi önfeláldozása már ifjkorában**” cím alatt, és zárószóval kíséri **Dr. Somogyi Gyula**. J-gyek válthatók a fötéri könyvkereskedésekben és a pénztárnál.

* **Bérletbefizetés.** Tisztelettel értesítem a n. é. bérletközönséget, hogy holnap február hó 1-én a bérlet utolsó részlet befizetése válik esedékessé. Kérem a bérlet közönséget, méltóztassék bérletét a színházi pénztárnál befizetni. Tisztelettel **Gonda László**, pénztáros.

* **A tiszteletes asszony.** A legjobb Könyvek című regénytár újabb értékes kötetével gyarapodott s immár 92 kötetből áll. A most kiadott műnek „a tiszteletes asszony” a címe, a szerzője pedig **Juhani Oho**. Egyike ez ama kedvesen megírt, nemes egyszerűségű regényeknek, amelyek az olvasó közönség minden része előtt egyaránt kedveltek. Éppen oly gyönyörűséggel olvashatja ezt a serdült leány, mint az arany ifjúság bármelyik tagja, mert igazi költészet sugárzik ki belőle és mert hatásában csak is kellemes. Am ha a regény nem tartozik is a szeneciósabb művek közé, azért minden részében ébren tartja az érdeklődést s ugyszólván egyhuzamban olvastatja magát. A **Légrády Testvérek** kiadásában megjelenő „Legjobb Könyvek” című regénytár ennek a kötetnek a közreadásával is szolgálatot tett a szépliteratúra híveinek, megszaportva ama könyvek számát, amelyek a könyvtárak becsesebb darabjai közé tartoznak. Az egy kötetnyi terjedelmű regény ára egy korona s kiadóhivatalon kívül (váci-körü 78) minden könyvkereskedésben megkapható.

Vécsey Károly gróf utolsó levele.

(Két történelmi okmány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

Rendkívül érdekes és szomorú történelmi akta jutott napvilágra gróf **Vécsey Károly**, a dicső emlékezetű aradi vértanu leányának egy kérelme révén, amelyhez csatolta a hős atyjának legutolsó levelét. Az aradi vár sötét cellájában írta a nagy szabadsághős e sorokat szeretett hitveséhez, csak néhány perccel a rettenetes kivégzés előtt.

Elmondjuk itt, hogyan került most a magyar miniszterelnökhöz **Vécsey gróf** levele. A vitéz katona **Zsombolyán** élő leánya 33,000 forintot kér a kormánytól, amely összeget édesatyja önként ajánlott fel a nemzeti szabadságharc céljaira. **Vécsey gróf** voltaképpen 43,000 forinton gyűjtötte össze jeles csapatát, melynek ő maga szerzett ruhát, élelmet és fegyverzetet. **Andrássy Gyula** gróf miniszterelnöksége idején **Vécsey gróf** özvegye a 43,000 forint visszatérítéseért folyamodott, azzal az indokolással, hogy férje az ő vagyonát fordította honvédelmi célokra.

Az akkori kormányelnök nem ígérhette meg az egész összeg rögtön való kifizetését, a mennyiben nem telt a rendelkezési alapból. Csak tizezer forintot adhatott **Vécsey grófnak**. De kilátásba helyezte, hogy a jogos követelést idővel részletekben vissza fogja téríteni a kormány.

Megjegyezzük, hogy **Andrássy gróf** hangsúlyozta, hogy a szabadságharc ideje alatt szenvedett károkért egyeseket kártalanítani nem lehet, de mert a dicső vértanu nem a saját, hanem a felesége vagyonából szerelte föl csapatát, méltányosnak tartja a kérést olyképpen teljesíteni, hogy a rendelkezési alapból most tizezer forintot kiutaltványoz s majd később, ha ismét lesz fölösleges pénz, apránként megtéríti a kárt.

Ezen ígélet alapján most a vértanu leánya **Szell Kálmán** miniszterelnökhöz folyamodott, hogy a fönmaradt 33,000 forintot, vagy egyelőre egy részét térítse vissza a rendelkezésre álló összegből. Ehez a kérelemhez **Vécsey grófnak** két nagyérdékű történelmi becsü okmányt csatolt. Az egyik a vértanu utolsó levele, amely magyar fordításban így hangzik:

Imádott, hűséges Linám!

Kedves, mindenkifölött szeretett édes feleségem!

Látom, utolsó perceimet élem. Nekem meg kell halnom. Isten veled, Isten veled! Isten kísérje minden léptedet. Tied utolsó lehelletem is. A tulvilágon, Linám, egy jobb életre bizonyosan ismét egyesülünk. Adjó, édes lelkem és bocsásd meg nekem, azt a sok bánatot, amit neked akaratlanul okoztam. Csókollak, valamint **Gizella** leányunkat is.

Elj boldogul!

A te szerencsétlen

Károlyod.

Október 6-án reggel hat órakor.

Milli mamának, **Spiller Györgynek** s mindnyájunknak utolsó Istenhozzád!

A kifizetett árendáról szóló nyugtát itt küldöm. Tegnap elfelejtettem átadni neked.

A hős vértanu minden remegés nélkül írhatta e sorokat. Betűi tiszták, világosak s nagy lelki nyugodtságra vallók.

A folyamodáshoz csatolt másik okirat **Kossuth Lajosnak** **Vécsey grófnak** intézett német szövegű levele, amelyet magyar fordításban itt dunk:

„A honvédelmi bizottmány Elnökétől.
Gróf **Vécsey** tábornok, hadtestparancsnok urnak.

Tábornok ur!

Midőn Önnek a **Przyensky Gyula** kapitány által nekem küldött fontos tudósítására hivatalos választ adni szerencsés vagyok, nem mulaszthatom el, hogy szívem kívánsága szerint ki ne fejezzem az ön iránt mélyen érzett csodálatomat és őszinte köszönetemet azon nagy hazafiságért és férfias elhatározásu energiájáért, amelylyel Tábornok Ur az aldunai hadsereget egy lázadó összeesküvés hálóiból kimentette. Oly igaz, amint hogy fölöttünk él az igazság öre, szebb virágzásra és a törvényes szabadság tartos áldására virul még a mi keményen megpróbált hazánk. És amig magyar ember lesz a földön, minden becsületes ember olyan tisztelettel fog rólunk szólni, mint aminő méltán illeti a legnemesebb hazaszeretotnek és a férfierőnek ezen mintaképeit, akik legragyogóbb tulajdonságaikat éppen akkor mutatták ki, midőn némelyek a magyarság usurpált bizalmával felháborító módon megcsalták a hazát.

A mindenható Isten áldja meg Önt, Tábornok Ur és áldja meg a hazát, melylyel szemben az Ön nagy szolgálatának kiszámíthatatlan fontossága van. Hiszem az Istent, hogy az aldunai sereg megmentése az Ön további bátor vezetése mellett, Magyarország jövőjének mérlegét szerencsésebb oldalra fogják hajlítani és remélem, hogy e seregnek még sokszor lesz diadalban része. Meg vagyok győződve, hogy amily hátrányos lett volna az egész sereg a kérdéses hadtest rozindulatulag tervezett felosztása, épp oly üdvös hatásu lesz az Ön lovagias magatartása, mely véleményem szerint a megmentett hadtest még nagyon jótékonyan fog beavatkozni az egész sereg hadműveletébe.

Ami az én személyemet illeti, csak annyit mondok, hogyha Tábornok Ur csak egy kissé becsüli egy olyan embernek a tiszteletét, aki bár szerény, de becsületes; aki nem ismer szentebot a hazájánál, — úgy kérem Tábornok Urat, sorozzon engem a legalázatosabb tisztelői közé s legyen meggyőződve, hogy én rendkívül boldog leszek, ha valamikor alkalmam nyílik az Ön legtitkosabb kívánságainak teljesítésével mély tiszteletemet bebizonyítani.

Örömmre szolgál tudomására hozni Tábornok Urnak, hogy mikor az aldunai seregnek a baza javára történt megmentéséről szóló hirt vettem, egyidejűleg másoldalról is különböző és kedvező hadi híreket hallottam. Bem tábornok január 18-án **Gálfalvánál** **Puchner** tábornoszernagyot megszállította és reméli, hogy **Szebent** 20-án beveszi.

Görgey tábornok az **Ipolyságnál** elverte azt az ellenséges csapatot, mely **Pestről** vonult utána. Ekkor **Schwartzenberg Felix** tábornoszernagy halálosan megsebesült és rövid idő múlva **Vácott** meghalt. Sikerült továbbá **Görgey** tábornoknak a bányavárosokat föl szabadítani az ellenséges csapatoktól.

Perczel tábornok határozottan **Ottinger** tábornokra veti magát **Szolnok** mellett. Remélem, hogy még ma éjszaka szerencsés híreket fogok kapni az eredményről. Az ellenség azonban, ugylátszik, nem mer szembe szállni. **Török Srentmiki** küzdelem nélkül vette be. Most egy erősen detachirozott csapat fenyegeti oldalszárnyát.

Klapka ezredes tegnap **Schlik** tábornagyot **Tarcánál** megverte.

Az Isten és a Haza áldása legyen Önnel Tábornok Ur!

Kegyeskedjék, Tábornok Ur a hűséges és kitartó tisztikarnak, valamint a bátor seregnek a Haza bizalmát és köszönetét kifejezni.

Debrecen, 1849. január 21.

Kossuth Lajos,

a honvédelmi bizottmány elnöke.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Club legutóbbi választmányi ülése elhatározta, hogy a club élet fejleszté e céljából hetenkint kétszer, és pedig a **kedd** és **csütörtök** napokon club-estéket tart a **Központi-kávéházban**. Az estéken a klub összes tagjai megjelenhetnek. Az első est holnap lesz.

+ Az aradi tornaegyesület választmánya e hó 31-én délután 6 órakor a lyceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány tagjait ezennel meghívja *as elnökség*.

+ Az Aradi Kerékpár Club évi közgyűlését február hó 6-án tartja a Japán kávéház külön helyiségében este fél 9 órakor, melyre a clubtagok azzal hívatnak meg, hogy tekintet nélkül a megjelenő tagok számára, a közgyűlés határozatképes lesz. A tárgysorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkár évi jelentése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése. 4. A jövő évi költségvetés megállapítása. 5. Tisztújítás. Az elnökség.

Tanítóválasztás az iskolaszékben.

(Az új elnök. — Megalakulás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

Aradváros iskolaszéke ma tartotta első ülését a törvényhatóság ujjaalakítása után. Látogatott is volt az ülés, mert azonkívül, hogy ma volt az iskolaszék megalakulása, ennek keretében *elnökválasztás* is volt, sőt ennél egy nagyobb izgalmat keltő dolog is: *tanítóválasztás*.

A megalakulással hamar végzett az ülés. Elnöknek egyhangulag *Institoris Kálmán* polgármestert választották meg, apróbb, de elég érdekes ügyek tárgyalása után aztán áttértek a tanítóválasztásra. *Csik János* örököt töltötték be *Neudenbach Odönnel*, ennek helyét pedig *Mohos Ágoston*nal.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Institoris Kálmán, mint a város polgármestere megnyitja az ülést és felhívja az iskolaszéket a megalakulásra. Millig József iskolafelügyelő felolvasta a megválasztott tagok névsorát, kik közül a jelenvoltak letették a törvény által előírt fogadalmat.

(Az elnökválasztás.)

Mikor ezek után a polgármester kijelentette, hogy az elnökválasztás következik, az iskolaszék tagjai *egyhangu felkiáltással Institoris Kálmánt választották meg elnöké.*

Avarfy Ferenc üdvözölte ezután meleg szavakban az új elnököt, ki megköszönvén az iskolaszék kitüntető bizalmát, röviden vázolta programját és terveit, majd a tagok segítségét kérte ki működéséhez.

Az ő helyére *alelnökké* Mülek Lajos dr. ajánlatára szintén egyhangu felkiáltással *Simay Istvánt* választották meg.

(A Csik-féle olvasókönyv.)

A folyó ügyek tárgyalásának során elsőnek a *Csik János-féle* elemi iskolai olvasókönyvek használatba hozatala került elő. Az első osztályu tankönyvet már a folyó iskolai évből használják és pedig eredményesen, amennyiben a könyv igen jónak bizonyult. Most arról volt szó, hogy behozzák-e a *második osztályba* is a tankönyvet.

Rieger Imre azt javasolja, hogy miután az egyes osztályok tankönyvhasználata egymással az egységesség szempontjából összefügg, jó volna a határozat meghozatala előtt meggyőződni arról, hogy vajjon a III. és IV. osztályok számára készülöben lévő tankönyv alkalmazható lesz-e? Ugy tudja, hogy kéziratban megvan már a könyv, az iskolaszék tehát bizony megvalakít tagjai közül azzal, hogy a kéziratot nézze át és mondjon róla véleményét.

Bokor Alajos biztosította az iskolaszéket arról, hogy a többi osztályoknak való tankönyv is meg fog jelenni és pedig ugyanolyan feldolgozásban, mint a már megjelentek, — az iskolaszék kimondta, hogy a II. osztály olvasókönyvét szeptembertől kezdve alkalmazza.

(A templom-utcai betörés.)

Ez tulajdonképpen rendőri ügy volna, de miután a templom-utcai iskolába törtek be, s onnan tandíjat loptak el, így szó került róla az iskolaszékben is. Tudniillik a betörő kilőlött *198 koronát* *Preisinger József* igazgató asztalfiókjából. Ez a pénz pedig tandíjakból folyt

be s miután hiányzott, *Preisingernek* kellett azt a magáéból megtérítenie.

Most a kárvalótól igazgató azzal a kérelemmel fordult az isk. igazgatóhoz, hogy térítse vissza neki ezt a 198 koronát, melylyel ő ártatlanul károsult meg.

Hász Sándor ellene van az elengedésnek, melyet veszedelmes precedensnek tart.

Simay István és *Avarfy Ferenc* teljesítendőnek vélik az igazgató kérelmét. A dolog úgy áll, hogy a tandíj-kezelő csupán „családapai gondossággal” tartozik a város tulajdonát képező tandíjak felett, ezt pedig megtette, mikor a fiókját bezárta. Hogy mégis loptak, az már a városnak, vagy a rendőrségnek a hibája, hogy nem gondoskodtak eléggé a pénz megvédelmezéséről a tolvajok ellen. De a méltányosság is azt kívánja, hogy megtérítse az igazgató kárját, aki 25 év óta hűen kezeli a város tandíját.

Itt *Müller Károly* közbeszólt nem kis derűtséget kelteve:

— Ugyan minek annyit diskurálni kilencven forintért, mikor Aradon ezeket szokás lopni!

Erre teljesítették is az igazgató kérelmét.

(A tanítóválasztás.)

Az elhunyt *Csik János* örökének betöltése következett azután. Az ő halálával üresedett meg egy tanítói állás és pedig a templom-utcai elemi iskola második osztályában. Ide nem választottak, hanem áttették a IV. osztályból *Fülöp Endre* tanítót. Ennek helyébe választották meg egyhangulag *Neudenbach Odön* eddigi kisegítő tanárt, aki ilyen minőségben már öt év óta teljes megelégedésre működik.

Az ő helyére a következők pályáztak: *Korom György*, *Vidai Ferenc*, *Csik Károly*, *Mohos Ágoston*, *Lautner Mátyás*, *Zabb Vazul*, *Dirlea János* és *Lantos Miksa*.

Millig József iskolafelügyelő azt ajánlja, hogy a pályázók közül elsősorban azokat vegyék figyelembe, akiknek legjobb oklevelük van. Ezek *Lautner Mátyás* és *Mohos Ágoston*, kik mindketten *kitűnő* képesítéssel bírnak. A maga részéről *Lautnert* ajánlja megválasztásra, ki az aradi ág. ev. iskolánál huzamosabb ideig működött.

A tagok azonban szavazást kívántak s ezt az elnök el is rendelte.

Beadtak összesen 31 szavazatot. Ebből esett *Mohos Ágostonra tizenkilenc*, *Lautner Mátyásra pedig tizenkét* szavazatot. Ezek szerint kisegítő tanítóvá *7 szavazattöbbséggel Mohos Ágostont választották meg*.

Az ülésen *Institoris Kálmán* elnöklése mellett jelen voltak: *Hász Sándor*, *Simay István*, *Müller Károly*, *Mülek Lajos*, *Robitsek Ágoston*, *Bing Vilmos*, *Fényes Dezső*, *Rosenberg Sándor dr.*, *Domonkos Lajos*, *Tedeschi Viktor*, *Fetter Géza*, *Kristyórá János*, *Müller Gyula*, *Edvillés László*, *Arvai Lajos*, *Schusztér Illés dr.*, *Steinhardt Mór*, *Neuman Adolf*, *Avarfy Ferenc*, *Rieger Imre*, *Posgay Lajos dr.*, *Magyar Ferenc*, *Csécsei Imre*, *Walder Gyula*, *Marchall Lajos dr.*, *Péterfy Antal*, továbbá *Millig József*, *Marinkovitsné Hantkó Ilona*, *Tabakovits Mariska*, *Czeiler Gizella*, *Simon Karolin*, *Almási T. Pál*, *Frint Lajos*, *Szilágyi György*, *Bokor Alajos*, *Marinkovics Péter*.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 1. Tiszti kaszinó táncmulatsága (Fehér Kereszt.) — Az aradi tanítók és tanítónők bálja. — Az aradi m. kir. posta- és távirada altisztek és szolgák táncvigalma (Kass-vendéglő) — Táncestély Lippán (József főherceg szállója) — Az egyesült új-arad zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet alarcosbálja (Martini-vendéglő) — Az eleki első asztaltársaság táncvigalma (Korona-vendéglő) — A makói posta- és távirada altisztek és szolgák táncvigalma (Korona) — Táncvigalom a Magyar Király-vendéglőben.)

Február 2. Az aradi szabómunkások szakszerveletének táncvigalma (Kass vendéglő.) — Hangversenyvel egybekötött táncestély Battonyán (Korona-vendéglő.) — A sorsborsini tűzoltók táncvigalma (Arany Szarvas.) — A paulisi elvasókör táncvigalma. — A csermői tűzoltó-egylet táncvigalma (Kaszinó.)

Február 3. Az aradi illami tanítóképző intézet növendékeinek hangversenyével és táncsal egybekötött *Mikes-ünnepélye* (Központi Szálló.) — Az aradi kereskedő ifjúság táncvigalma (Fehér Kereszt.) — Az új-szent-annal társaskör táncvigalma (Zimmermann-vendéglő.) — A kishajós járás jegyzői egyletének táncvigalma (Kaszinó.) — Az aradvidéki tanítók-egylete borosjenői szakkörének hangversenyével egybekötött táncvigalma (Kaszinó.)

Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület tombolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt.) — Az aradi asztaltársaságok táncvigalma (Kass-vendéglő.)

Február 11. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

Február 15. Buda Ida táncitanító növendékeinek próbabálja (Fehér Kereszt.)

Február 22. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló.)

Február 25. Tüzoltóbál Fakerten.

Március 2. A Fehér Kereszt-egylet estélye (Fehér Kereszt.)

Március 15. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

(=) *Mikes ünnepélyre* szóló meghívókat már szétküldte a rendezőség, az ünnepély műsorát pedig az alábbiakban közli:

Induló: szerző: Nicoláts Sándor II. éves növ. Előadja az int. zenekar.

2. *Mikes Kelemen emlékezete*; Irta: *Szilágyi Sándor* IV. éves; fölolvassa *Hoffenprádel* Ferenc II. éves növ.

3. *Népdalok*; Eneklő: *Havancsák András* II. éves növ. A kíséző zenequartettet játssa: *Nicoláts S. Csokány J. Hirsck J. és Vargha J.* int. növendékek.

4. *Enyédi Adám tárogatója*. Elbeszélés a kuruc világból. Irta: *Szilágyi Sándor* IV. éves növ. fölolvassa *Szenes Miksa* IV. éves növ.

5. *Magyar egyveleg*; Előadja az int. zenekar.

6. *Kurucdalok*. Előadja az int. zenekar.

Láttnivaló a műsorból, hogy az ünnepély magyarosságával, méltó az eszméhez, a melyet szolgál. A belépőjegyeket illetőleg a személyjegyeket 2. a csaiadjegyet 5. és a deakjegyet 1 koronában állapította meg a rendezőség. A hangverseny febr. 8-án este 8 órakor fog megkezdődni, s utána tánc lesz. A rendezőség ezután kéri mindazokat, hogy akik az ünnepélyre meghívót nem kaptak, de arra számot tartanak, sziveskedjenek bármely intézeti növendékhez, vagy levelezőlapon az ünnepély rendezőségéhez, (Lyceum; Tan. kép. IV. oszt.) fordulni. Jegyek előre szintén bármelyik növendéknél válthatók. Felülfizetések tekintve a hazafias célt, köszönettel fogadtatnak és hírlapilag elismertetnek.

(=) *Estély Gurahoncon*. Gurahoncon f. hó 25-én a kaszinó-könyvtár javára megtartott hangverseny Gurahonc általánosan ismert jó hírnevéhez méltón, kitűnően sikerült. A hangversenyt nagy és szép közönség hallgatta végig és tetszésének bőséges tapssal adott kifejezést. A gurahonci dalárda *Rebmann Károly* vezetése alatt szabatosan és szép összhanggal énekelt. Nagy tetszéssel fogadta a közönség *Hermann Gyula* szavallatát, továbbá *Zborovszky Pál* gyönyörű előadásában az *Ilora* című melodromát, melyhez a zongora kíséretet *Boros Béni* szolgáltatta. Majd *Mudin Ferencné* urnó lépett az emelvényre és régi szép magyar dalokat énekelt, erőteljes és mégis lágy szopránjával igazi érzéssel és nőiesen bajos előadással. Általános meglepetést okozott *Székely Károly* tárogató játéka, melyen régi bus és dévaj kuruc dalokat adott elő olyan erőteljes és a daloknak megfelel kifejezéssel, mintha csak a dalok szövegét is pattogtatta volna. A közönség nagyrésze most hallotta először ezt a bubajos magyar hangszert és szívrható hangját hazafias megilletődéssel hallgatta. A „Doctor rerum technicorum” kettős jelenetben *Pálffy Ilona* urhölgy szeretetreméltó játékával valószínűen elragadta a közönséget. A hölgy szereplőknek a rendezőség szép virágcsokrokkal kedveskedett. Az előadást vidám táncmulatság követte, mely hajnalhasadtáig tartott. Jelen voltak:

Asszonyok: Ajtai Sándorné, Borsos Lajosné, Borsos Gézané, Bóra Elemérné, Bleier Arminé, Özy Brassai Lajosné, Breitmeyer Adolfné, Burián Károlyné, Egri Mártonné, Fuchs Bernátné, Geiringér Mártonné, Grünwald Sándorné, Hauzeros Gézané, Karacsony Jánosné, Kincig Józsefné, Kiss Gyulané, Kravovszky Edéné, Mudin Ferencné, Méri Jánosné, Németh Zsigáné, Rózsa Imréné, Öri Ferencné, Öri Sándorné, Pálffy Istvánné, Rebmann Károlyné, Rényi Miklósné, Skonda Lászlóné, Schwarz Samuné, Székely Károlyné, Ottovai Józsefné, Varga Imréné, Weissberger Mórné.

Leányok: Burián Emma, Gellért Vilma, Karacsony Mariska, Bubika és Juliska, Kincig Mariska,

Kleindl Mariska, (Borosjenő) Kovács Mariska, Mittelmann Flóra (Arad) Pálffy Ilonka és Mariska, Szenté Julia és Henriette, Varga Veronka, Weissberger Emilia, Wetlich Johanna.

(=) **A világi vadásztársaság** f. hó 28-án a nagyvendéglő termeiben kitűnően sikerült pikniket rendezett, melyen a következő hölgyek voltak jelen:

Asszonyok: Br. Behus Lajosné, Balás Vilmosné, Bayer Györgyné Kisjenő, Bánfalvy Gyuláné Budapest, öz. Fonyo Lászlóné, öz. Hofbauer Zsigmondné, Kabdebó Béláné Vác, Dr. Szalay Károlyné Arad, Hemeš Karolyné, öz. Nuszbaumné Matild, Krausz Jakabné, Valeriané Jozsefné.

Leányok: Balázs Ilona, Szabó Szeréna, Németh Gabriella, Kabdebó Margit, Mihájlovič Flóra Hegyes Szeréna, Bayer Ilona, Török Anna, Valerian Stefania.

(=) **Táncoló betegek.** Kuriózumkép közljük egyik békésmegyei újság alábbi „báltudósítás”-át:

Gyulán Karnevál herceg a szomorúság és a szenvedés tanyájára is ellátogatott: a kórházba. Hogy a betegek is részesüljenek a farsang vidám örömeiben, az igazgatóság hangversenyt és táncmulatságot rendezett a kórházban. A hangversenyen résztvettek *Major Simon* hegedű és *Kovalecky* Róbert zongorajátékkal, *Kaudersz* Regina népdalokat énekelt csengő szoprán hangon és *Papp* Endre „A fogoly lengyel” című költeményt szavalta. *Egy elmebeteg* monológot adott elő általános tetszés mellett s végül a kórház üdülő betegei egy egyfelvonásos szindarabot játszottak el. Az összes számok nagy tetszést arattak úgy a betegeknek, mint a jelenlevő vendégeknek, kik hosszasan tapsolták a szereplőket. A hangversenyt kedélyes tánc követte, mely éjfél után egy óráig tartott.

A letartóztatott pénzügnyök bűnügye.

(Visszavont feljelentések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

A könnyelmű pénzügnyök a letartóztatási határozat ellen további felfolyamodással élt a kir. táblához. Védőügyvédje tanácsára azonban tegnap ezen felfolyamodását visszavonta, hogy ezáltal a nyomozás befejezése hetekig el ne húzódjék és hogy annál tovább ne szenvedje a letartóztatás keserűségét.

A mai napon *Birnstingl* ügye valamivel jobbra fordult. *Radó* Károly dr. a délelőtti folyamán kezéhez kapta azt az 1000 koronás váltót, melynek visszatartása miatt jutott bajba az ügnyök. A védőügyvéd a váltót a feljelentőnek kiszolgáltatta, a min. k következménye az volt, hogy a feljelentő sürgős kérvényt nyújtott be a kir. ügyészséghez, melyben kijelenti, hogy a feljelentést visszavonja és *Birnstingl* megbüntetését nem kívánja.

Ugyancsak egy 1200 koronás váltó jogtalan visszatartása miatt más oldalról szintén feljelentés tétetett *Birnstingl* ellen. A védőügyvéd ezt a váltót is a tulajdonosának kiadta s ennél is kieszközölte a feljelentés visszavonását.

E két bűnügyet megelőzőleg azonban három más bűnügy foglalkoztatja a kir. törvényszéket. *Birnstingl* ellen ugyanis még a múlt évről folyamatban van egy *magánokirathamisítás* és még két *sikkasztás* bűnügye, melyekben a vizsgálat már be van fejezve és rövidesen végtárgyalás elé kerülnek.

Ezek a bűnügyek sulyosbitják *Birnstingl* helyzetét és ezek okozzák azt, hogy az njabbi feljelentések folytán a törvény világos rendelkezése alapján letartóztatattak.

A két feljelentés visszavonására vonatkozó kérvény, valamint a védő ügyvédnek a szabadlábra helyezése iránti kérvénye egyelőre az iratokhoz csatoltattak és érdemben csak akkor

fogják elintézni, ha a nyomozás teljesen be lesz fejezve.

Meszlényi Antal dr. kir. ügyész még a mai nap folyamán átküldötte az iratokat a rendőrséghez, a nyomozás kiegészít se végett. A rendőrség büntető osztálya még a mai délután folyamán meg is felelt ez utasításának és kihallgatta mindazokat, akik az ügyre nézve kihallgatandók voltak.

A kir. ügyészség az iratok visszaküldése után rögtön hoz határozatot, mely, ha a váltóknak zálogba adása tényleg beigazolást nyert, *Birnstingl* a végtárgyalásig a fogságban bennmarad, mert az ügy hivatalból üldözendő és azt a feljelentőnek visszavonása csak enyhítheti, de meg nem szüntetheti.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi székely-otthon választmánya február 1-én, szombaton este 8 órakor a *Vass*-vendéglő első emeletén levő egyleti helyiségében ülést tart.

Cimer a mosogató rongyon.

Arad, január 30.

Newyorki lapok közlése szerint *Pálffy* György gróf volt huszárkapitány, aki nemrég váltóhamisítás miatt óriási adósságok hátrahagyásával Nagy-Kidindáról megszökött, mint *mosogató szolgáló* működik most egy newyorki korcsmárosnál.

Annyi bizonyos, hogy a yankee-k országában jobban taksálják az embereket, mint ideát a vén Európában. Ahogy ott osztályozzák őket, az határozottan eredeti és praktikus. Meg logikus is, mert eddig legalább még nem volt rá eset, hogy aki itt minálunk a léhaság napsugaraiban fűrésztötte elpuhult tagjait, a szabadság kikiáltott hazájában munkabíró és hasznavehető emberré ne vált volna. Amerikába nem tűrik meg a piszkot s ha a szemét között drágakőre akadnak, nem sajnálják a kezüket, hogy kikaparják belőle. — Nálunk ellenben még ott tartunk, hogy megtiszteljük az igazi rongyot, ha selyemből való, de lepökjük a zsemit, ha nem érződik meg rajta a parfümszag. A kéz is csak akkor ér valamit, ha fehér és keskeny és keztü van rajta, amely eltakarja a piszkot.

Az unió állam aiban eltörölték a keztüüt és polgárjogot adtak a kéznek. Annak a kéznek, amelyet izmosnak teremtett az Isten és ép olyan biztosan kezeli a tollat, mint a seprőnyelet. Az ő paragrafusai tisztességes embert nevelnek a gazemberből, orcápirulására a mi európai kulturánknak, amely hatalmas kódexszbe foglalta bele a becsületesség meghatározását, de viszont vaggonszámra szállítja évenként az amerikai javító intézetnek a feldolgozására váró anyagot.

Mindez pedig abból az alkalomból jut az eszünkbe, hogy elolvastuk a *Pálffy* György gróf esetét. Még nemrég méltóságos nagy ur volt, grande seigneur, aki Nagyikindán büszkén sülyesztette bele lakcipőit a paloták puha szmirnáiba, elegáns Phaetonban robogott végig az utcán, amelynek arannyal kiveret monogramjai fölött vakítóan ragyogott a kilencágu grófi korona. Huszárkapitány volt, fess, snájdig katoná, akinek dragonerjére fájdalmasan tapadtak a dámák pillantásai és áhitattal vették körül a leányos polgári mamák. A gróf ur aztán egy napon csunyán becsapta a hitelezőt s mikorára a többi turpisságai, a váltóhamisítások is kiderültek, már Amerika szabad földjén járt.

Udái azonban csunyán lekopott róla a sok cafrangos disz, a deli termet is elvesztette

szépségét, előkelő ruganyosságát, s mikor jól a szemügyre vették, úgy találták, hogy a gróf ur jó lesz — mosogatónak. Es a gróf ur mosogatja most a korcsmáros tányérjait és ha az nincs megelégedve a munkájával, talán még rá is förmed:

— Maga számár!

Az Isten és a nagy urak utjai kiszámíthatatlanok . . .

Gyilkos földbirtokos.

(Az agyonlőtt régi szerető.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

Regényírók, ime itt a tárgy, tessék feldolgozni. Az életből van merítve minden megrázó részlete, abból az életből, amely százával terem hasonlókat.

Rosenberg Lajos temesmegyei, bélinci előkelő földbirtokos még nem régen gondtalanul élt uri paszsziónak. Vagyona volt hozzá s úgy vélte, hogy az a hatalom, a pénz hatalma mindenre kiterjed, még a szivekre is.

Tépte a virágot, nem bánva a hervadását. Hiszen arra való a virág, hogy leszakasszák, aztán mást tüzzenek a helyébe, ha már harmadnapos lesz.

Igy gondolkodott *Rosenberg* is, mikor elébe hozta a sors *Popesku* Máriát, a szépséges oláh fiatát. Ennek a szerelme melegítette jó sokáig. A leány el-elcsökött hozzá turbékolni, tultette magát minden előítéleten, hiszen a szive vezérelte. Az a bolodos kis husdarab pedig olyan álmódzó meséket tudott a fülébe suttogni örökös boldogságról, reménységről!

Azt hitte, így tart ez már örökké. De hát *Rosenberg* is ráunt a virágra. Most már más sportba kezdett a virágkultusz helyett, érdekes vad került a hálóba, aki esetleg nem olyan bájos, mint a *Maruca*, de több rendbeli takarékpénztári könyvek és egy gazdag apa tulajdonosa.

Maruca nem is tudott semmiről egészen addig, mikor a bélinci urasági lakásba hazahozták a menyecskét.

— Hát ez mi? — tört ki szívéből a fájdalom. Eddig tartott volna csak a szerelmi esküdjözés? Most más jut abba a fészekbe, amelynek koronázatlan királynéja voltam?

Megpróbálta, hátha segíthet az állapoton. Talán csak csunya álm az egész, amelyből másnapra a valóságba, a régi boldogságba ébred. Ugy szerette volna elhíttetni önmagával mindazt, ami hihetetlen, de csak hiába történt.

Akkor elment *Rosenberg*hez s megkérdezte tőle:

— Tudod-e, hogy mit esküdtél?

Amaz hüvösen válaszolta:

— Rég volt, mese volt, talán nem is igaz már.

— De azt mondtad, hogy csakis az enyém leszell!

Szegény, buta kis leány, aki vakon fojtotta bele a világ előítéletét, önmaga becsületét forrongó, szenvedélyes vérébe, még mindig tudott reménykedni. Mit tudta ő, hogy mi a világ, a hűség, az eskü, a nagy urak szerelme, amely szabad prédának tekinti a szegényt, csupán csak a szegénységeért?

A gavallér csak a vállait vonogatta. Most már hidegen gondolkodott ő is, elmúlt a szenvedély láza, amely valamikor elperzseléssel fenyegette. A eány pedig elkullogott vérző szível, mint a kiveret eb. De még mindig remélt. Kísérletet tett más alkalommal is, de egyre jobban fogyott közöttük a szó, a fiatal férj később be sem eresztette a lakásába.

Maruca ekkor a legvégsőre határozta el

magát: fölfedez minden: az asszony, az új menyecske előtt. Meg sem gondolta talán mit tesz, azzal sem törődött, hogy talán veszedelem származik ebből, ő kielégítette a szíve vágyát az árulással.

A baj tényleg megjött, Rosenberget ott hagyta a felesége. Hiába volt minden kimagyarázás, az asszony csak makacskodott s nem tért vissza.

Jött azonban Maruca. Ártatlan, hófehér lelke úgy találta, hogy most szabad az ember, az ő első álma, boldogsága és megrontója egy személyben. Hátha most teljesen a magáévá teheti, hiszen már szabad.

Hogy mi történt, arról még nem érkezett részletes tudósítás. Esetleg egészen eltemetődik az a beszélgetés is, amely ma folyt le a bélinci kastély szellős verendáján. Annyi a tény, hogy Rosenberg Lajos lekapta a falról duplacsövű vadászfegyverét s azzal kétszer rálőtt a leányra, aki szörnyet halt.

A lövések zajára összecsődült az egész környék, majd megjelent a csendőrség legénysege is és letartóztatta Rosenberget.

A leányt pedig el fogják temetni zugó fenyesek alá, ahol nincs sem hűség, sem hűtlenség. És ezzel reá nézve vége a regénynek. Mert ki törödnék azzal, hogy egy leány hitt és halálával fizette meg a csalódását. A törvény a gavallért is csak azért fogja felelősségre vonni, mert gyilkolt.

Az új katolikus templom.

(Indítvány a közgyűléshez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

Egy budapesti távirat nyomán megirtuk lapunk mai számában, hogy az aradi új katolikus templom felépítése ügyében a belügyminiszter meghozta határozatát, mely a felebbezők kérelmének elutasításával jóváhagyja a városi közgyűlés határozatát.

A határozat tudvalevőleg megengedi a minoritáknak, hogy új templomukat a régi helyére úgy építhessék fel, hogy az épület templom-utcai vonalának kiegyenesítésével a templom-utca megszűküljön. A miniszteri határozat Kotsis Lajos és társainak felebbezését ugyanazon indokok alapján utasítja el, amelyek alapján a törvényhatóság az utca vonalának kiegyenesítését megengedte.

A templom-építés ügyével kapcsolatosan egy indítvány is érkezett ma be a törvényhatósághoz. Mittner József törvényhatósági bizottsági tag nyújtotta azt be s azt indítványozza, hogy alakítsa újra a közgyűlés az ugynevezett templom-bizottságot, mely működését — miután száma megapadt — teljesen megszüntette.

Azt javasolja továbbá Mittner, hogy a város a jövő évtől kezdve vegyen fel a költségvetésbe évenként tizezer koronát a templom építés céljaira. Az indítvány különben egész terjedelmében így hangzik:

Arad szab. kir. város az 1834-ik szabaddalmi levél 7. pontja értelmében megnyerően a kegyuri jogokat, kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy amennyiben a jövőben új róm. kath. templomok építése szükségeltetné, azok építési költségeiről gondoskodik.

A minoritarend tulajdonát képező egyetlen róm. kath. templom már akkor szűknek bizonyult, pedig a kath. hívók száma csak 6600 lélek volt.

Dacára annak, hogy 1834. óta már 68 év múlt el és a róm. kath. híveknek száma megötszörösödött — vagyis 30.000-en felül emelkedett — a város ezirányú kötelezettségének még máig sem tett eleget.

Tekintettel erre, idején valónak és elha-

laszthatlannak tartom indítványozni, hogy az 1895-ik évi április hó 10-iki közgyűlés által kiküldött róm. kath. templom-bizottság, mely mellékesen megjegyezve — eddig semmit sem tett, újból szerveztessék, annnyival is inkább, mert az akkor kiküldöttek közül egy Aradról eltávozott, őt pedig meghalt.

E bizottság feladata legyen a már meglev. róm. kath. templom alap megőrzése és annak társadalmi uton való gyarapítása.

Bizottsági tagokul ajánlom Urbán Iván főispán ur elnöklete alatt: Dr. Avarfy Ferenc, Blaskovits Antal, Domány József, Földényi János, Keresztes Gyula dr., Kotsis Lajos, Ludig István, Mittner József, Probszt Mihály, Rieger Imre és Vannay János dr. urakat.

Továbbá indítványozom, határozza el a közgyűlés, hogy 1903-tól a következő évekre évenként 10.000 korona összeget vesz fel a költségelirányzatba azon célból, hogy az Aradon annyira és elodázhatatlanul szükséges második róm. kath. templom és plébánia mielőbb felépülhessen, nehogy az esetleg fel-sőbb helyről jöhető meghagyás készületlenül találjon.

Aradon, 1902. január hó 30-án.

Mittner József.

Az indítványt a február hó 12-én tartandó közgyűlés fogja tárgyalni.

HIREK.

Két jegyzőválasztás Aradmegyében.

— Pankota, Silingyia. —

Arad, január 30.

Ma két jegyzőválasztás volt a megyében. Mindakét helyen napok óta folyt a választási harc a hivatalos jelöltek, az önjelöltek és a kisebb körben kandidált pályázók között.

A pankotai jegyzői állásra heten pályáztak. Stéger Vendel, akinek érdekében s akinek megválasztása ellen Urban Iván főispánnál két pankotai deputáció is járt, visszalépett a pályázattól.

A hat pályázó neve: Gherba Gusztáv, Vass Dezső, Baán Simon, Argyelán Elek, Mátyás Szevér és Holzstein Jakab.

A valószínű győztes Gherba Gusztáv volt, akit 27 szótöbbséggel a község képviselő testülete meg is választott. Gherbával szemben a pályázók közül egyedül Vas Dezső volt szám-bavehető ellenfél, de csak 7 szavazatot kapott. A többi jelöltre senki se szavazott.

Silingyán Dirlea László kisjenői járási irnok választott meg jegyzőnek. Tizenöt pályázó közül Dirlea 43 szavazatot kapott; az utána következőre 12 voks esett. A pályázók közül kandidálva voltak: Kiszner Béla soborsini és Balog Zoltán aradi járási irnok.

Rablógyilkosság az esküvő napján.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 30

Megirtuk tegnap, hogy Bécsben ismeretlen tettes meggyilkolta Keszler Izrael régiségkereskedőt. A gyilkost ma délelőtt elfogták Sanct-Mara csehországi faluban.

A rendőrség felette érdekes részleteket derített ki a gyilkosságról. Robovil János gépfűtő — így hívják a gyilkost — valamikor technikus volt, de végtelen könnyelmű életmódja folytán jó állásait elvesztette s most gépfűtésből keresi a kenyerét a Nord-Bahn vállalatnál.

A gyilkos tette elkövetése előtt már jegyben járt. Hétfőn volt az esküvője s aznap reggel avval biztatta menyasszonyát, hogy a vasutársaságtól 90 forint házassági ajándékot fog kapni.

Ez természetesen nem volt igaz, mert Robovilt éppen egy nappal előbb bocsátották el állásából. Így a vőlegény egy krajcár pénznélkül esküdött meg menyasszonyával.

Esküvő után — azon ürügy alatt, hogy a gyárba megy el a pénzért — felkereste üzletében Keszler Izrael régiségkereskedőt s ezt meggyilkolván, pénzét elrabolta. Azután a legnyugodtabb hangulatban visszatért fiatal feleségéhez, majd ismét elment apró adósságait és lakbérét kifizetni.

Mikor mindezt elvégezte, elindult feleségével nászutra. A rendőrség éppen akkor tartóztatta le a rablógyilkost, mikor szülőfaluján keresztül utazott.

— Rudolf trónörökös emléke. Ma csütörtökön volt tizenhárom esztendeje, hogy Rudolf trónörökösünk, akihez a nemzet annyi reményt fűzött, szerencsétlen halált halt. A szomorú évfordulón bánatosan emlékezett meg az egész nemzet korán elhunyt trónörököséről, akinek halálát azzal a veszteséggel hasonlították össze amit a nemzetnek István, első kurályunk fiának, Imre hercegnek halála okozott. — Bécsből táviratozzák nekünk, hogy a király ma reggel megjelent a kapucinusok sirboltjában, csöndesen imádkozott néhai Rudolf trónörökös és Erzsébet királyné koporsójánál, azután visszatért a Burgba. Lajos Viktor főherceg, a cumberlandi herceg és az első ulánus-ezred megkoszoruzta Rudolf trónörökös koporsóját. Délelőtt a kapucinusok templomában gyászmise volt s trónörökösünk gyászos halálának évfordulóját csöndes gyászünneppélylyel ülték meg a budavári Szent István templomban. A szentélyt és a pad-sorokat fekete gyászleppellel vonták be ez alkalomra s a főoltár oszlopait a néhai trónörökös cimereivel díszítették. A csöndes gyászmisét Kanter Károly apátplébános olvasta. A misén megjelent gróf Apponyi Lajos udvarnagy, Galle várkapitány az udvarnagyi hivatal és a várkapitányság tisztjeivel. A mise tíz órakor kezdődött.

— Izgalom a képviselőház körül. Már a reggeli órákban híre járt, hogy a képviselőházban napirend előtt botrány lesz a tegnapi Vázsonyi-affér folyamánaképpen s hogy a legnagyobb valószínűség szerint kint az utcán is tüntetni fognak. A rendőrség is el volt készülve arra, hogy tüntetni fognak s ezért nagy készenlélet helyezett el egy a képviselőházban, a melynek folyosóján s előcsarnokában több rendőr vegyült el a képviselők és újságírók csoportjai közt, mint a Sándor-utcai őrszobában. Harminc lovasrendőr várt annak a háznak az udvarán, a melyben a Sándor-utcai őrszoba van. A rendőrség emberei Szirmay kapitány és Schmidt, meg Bosányi felügyelők vezetése alatt vonultak ki. Az emberek nagy tömegbe verődtek a muzeumkertben és a Sándor-utcában s a rendőrség emberei alig győzték a csoportokat szétszlatni. Mindannyian a készülő tüntetésre vártak, inkább a kíváncsiak verődtek össze, mint azok, akik akár pro, akár kontra akartak volna botrányt rendezni. Erre nem került sor. Maga a demokrata képviselő, akinek megérkezését pedig türelmetlenül várták a fővárosi demokrata körök tagjai, nem jött el délig a Ház ülésére. A mint az utcán nem volt tüntetés, úgy a képviselőház ülésén sem esett szó a Vázsonyi-ügyről. A karzat is zsufolásig megtelt érdeklődőkkel és kíváncsiakkal, a kik csodálkoztak azon, hogy még sem okvetlenül szükséges utfiant scandala

— Városatyák szaporítása Debrecenben Debrecenből írja tudósítónk: A jog és pénzügyi-bizottság tegnap délután tartott ülésén foglalkozott Kovács József ama indítványával, mely arról szól, hogy a bizottsági tagok létszámát a város lakosságához arányosan emeljék fel. A bizottság az indítvány nagyfontosságú horderejét tekintve, a közgyűlésnek az indítvány elfogadását javasolja.

— **Tibád Antal betegsége.** Tibád Antal, volt államtitkár, a közigazgatási írószék biráját — mint értesülünk — ma reggel szélhűtés érte. Tibád Antal állapota igen súlyos s környezete katasztrófától tart. Tibád Tisza Kálmán kormányzósága alatt belügyi államtitkár volt s több cikluson keresztül tagja volt a képviselőháznak. Eleinte a kormánypárthoz tartozott, majd a nemzeti párthoz csatlakozott. Éjjel jelenti tudósítónk, hogy Tibád még mindig *eszméletlen állapotban* fekszik. Eletéért aggódnak.

— **Atzél Péter csődügye.** Néhaj Atzél Péter hagyatékára az elhunyt nővére Szapáry Ilona grófné és társai csődöt kértek. A csődmegnyitási kérvényt az aradi törvényszék elutasította, ami ellen Szapáry grófnő felebbezést adott be, de ez megkésve érkezett a törvényszékhez. A megkésített felebbezést az aradi törvényszék formai okokból ismét visszautasította s most ez ellen a visszautasító végzés ellen Szapáry grófnő a nagyváradi táblához felebbezett. Az iratok ennek folytán felküldetnek a táblához.

— **Pisztoly az iskolában.** A szegedi felsőkereskedelmi iskola alsó osztályába egy tanuló előadás közben játékpisztolyt vett elő s tréfából mellette ülő társára elsütötte. A kis sörét a fiu arcába röpült s kisebb sérülést ejtett. A pisztolyal játszó ifju egyike az intézet jobb növendékeinek, aki most egészen buskomorra lett a véletlen baleset folytán. Az iskolai szabályok értelmében a megmondhatatlan tanuló megszünt az intézet tagja lenni. Az eset sokkal kisebb jelentőségű, semhogy elkövetőjére ily súlyos büntetést kellett volna szabni. Az intézeti szabályok e tekintetben tulságosan szigorúak.

— **A Vázsonyi-ügy.** Az Egyetemi körben régóta az a szokás, hogy a kör tisztikarának csoportos arcképeit a kör helyiségeiben évről-évre kifüggesztik. Így került oda Vázsonyi Vilmos arcképe is, aki egy időben elnöke volt az egyetemi körnek. Az ifjuság kebelében most mozgalom indult meg arra, hogy Vázsonyi arcképét onnan eltávolítsák, amennyiben kivágják a csoportképből. A budapesti demokrata egyletek és szervezetek megbízottai ma este a terevárosi demokratákörben értekezletet tartottak. Polacsek Sándor dr. kifejtette, hogy most már a népgyűlés összehívása szükségessé vált, mert a képviselőház ma elmulasztotta megadni az elégtételt azért a serelemért, meg tegnap a szólásszabadságon esett. Indítványozta, hogy a népgyűlést vasárnap délután fél 3 órakor tartásák meg a Bulyovszky-utcai lovardában. Az értekezlet elfogadta ezt az indítványt.

— **Egy milliós végrendelet megtámadása.** A ma nap elhunyt Orczy Sarolta bárónő mintegyhat millió koronányi vagyonáról úgy rendelkezett, hogy abban csak két gyermek: báró Orczy Elek és Károlyi Viktorné grófnő részesüljenek. Harmadik gyermekének, gróf Gyürky Ábraháménak a végrendelet semmit sem hagy, mert őt az elhunyt még állítólag életében végkielégítette 100.000 koronával. Gróf Gyürky Ábrahám fia, névszerint: Viktor István és Ábris azonban nem nyugodnak meg a végrendeletnek reájuk nézve sérelmes intézkedésében és ügyvédjük útján kérvényt intéztek a balassagyarmati törvényszékhez, hogy a beteg anyjuk részére ügygondnokot nevezzen ki.

— **Száműzött lapszerkesztő.** Szentpétervárról írják, hogy ott ma az orosz birodalom legtekintélyesebb lapjainak, a *Rosszije*-nek szerkesztőjét öt évre száműzték Seibértába, mert lapjában egy tárcát közölt, melyben gunyosan nyilatkozott a cár családjáról.

— **Halálozás.** Ozv. Derestye Balázné, szül. Tomits Julia e hó 29 én Aradon elhunyt. A megboldogultat, kinek néhány férje 48-as hárvédtsit volt Damjanich oldala mellett, pénteken délután temetik az Alsómolnár-utca 8. számú házból.

— **Világgá induló diákok.** Turóc Szent-Mártonból táviratozza tudósítónk: a *zsolnai* reáliskola nyolc tanulója, apró csínyek elkövetése

miatt elhatározta, hogy világgá mennek. Elindultak Zsolnáról gyalog Turóc-Szent-Mártonig s ott vonatra ültek. Ruskán azonban elfogták a kis kalandorokat és hazakisérték őket.

— **A Concordia égése.** A leégett Concordia-melom telepén sok munkáskéz dolgozik a még mindig lappangva égő veszedelem teljes elnyomásán. A romok eltakarításának munkája is folyik, de a tűzhalált szenvedett bátor tűzoltók tetemét nem találták meg és kétséges, vajjon egyáltalán felismerhető lesz-e holttestük. Nyígtelen ismertető jelnek a két csákányt tartják, a melyek faryle lehet, hogy leégett, de acélból készült végük bizonyosan épen maradt.

— **Huszezer koronás alapítvány.** Eperjesről táviratozzák, hogy *Dessewffy* Pál sárosmegyei nagybirtokos ma értesítette *Rudnay* Józsefnét, a budapesti jótékony nőegylet elnökadját, hogy az egyesületben 20.000 koronás alapítványt tett családja és ezek gyermekeinek leányivadékai javára.

— **Tömeges névmagyarosítás.** A hivatalos lap mai száma a következő *mária-radnai* pályázók illetve államvasuti előmunkások és pályamunkások névmagyarosítását publikálja: *Barth* Leo „Bartos“-ra, *Mokán* Kálmán „Makai“-ra, *Schewerek* János „Somogyi“-ra, *Ciosescu* Demeter „Demeter“-re, *Kneip* Adám „Kálmán“-ra *Steingasser* Péter „Sárosi“-ra, *Crasionán* János „Kovács“-ra, *Schiesz* Antal „Simai“-ra *Schreck* Keresztély „Solymosi“-ra, *Popovits* Tivadar „Pogány“-ra, *Urulescu* János „Medveczki“-re és *Wallinger* Antal „Magyar“-ra.

— **Letartóztatott budapesti kereskedő.** *Lukács* Mór budapesti divatárkereskedőt, kinek üzlete a József-köruton volt, mint budapesti tudósítónk táviratozza, ma a budapesti büntető-törvényszék vizsgálóbírája hamis bukás miatt letartóztatta és vizsgálati fogságba helyezte.

— **A szeretője után.** *Dehelán* Juon a 101-ik gyalogezredben Csabán szolgált. Kedden reggelre a kórház előtt poszton állott. Az őrhelyét azonban elhagyta és a teljes katonai felszereléssel bucsút mondott a kaszárnának. A megszököt közlegényt nyomozzák, aki valószínűleg *Arad* felé vette útját, ahol a szeretője lakik.

— **Megmérgezett grófi vendégsereg.** Megrendítő szerencsétlenségről ad hirt egy párisi távirat. *Dethues* gróf, a párisi társaság ismert alakja a Delapilére-kastélyban nagy lakomát adott, a melyre sok vendéget hívott meg. A gróf főszakácsa *tévedésből szalmiákat tett a mártásba és ezzel megmérgezte az egész társaságot.* A házigazda, *Dethues* gróf, meghalt, a vendégek pedig veszedelmesen betegek.

— **Adomány a Kossuth-szoborra.** Uj-Szent-Annán, az állami polgári fiu-iskola tanári kara által rendezett főolvasó estély tiszta jövedelmeként 206 korona 28 fillért küldött a rendezőség az Aradon emelendő Kossuth-szobor alapjára. Köszönettel elismeri az alapot gyűjtő bizottság.

— **Nászut a tengeren** *William Andrewnek*, a vakmerő tengerjáró amerikaiak a hirt megjárta már az egész világot. Kicsiny sajkában már kétszer átvergődött az Atlanti Óceánon Európából Amerikába. Legutóbb akkor emlegettek sűrűn a nevet, mikor Andrew kapitány, aki már tul van az ötvenen, huszéves bájos feleségével *Sonthron* Maryvel nászutra kelt egy tizenkét láb hosszú, hét láb széles vitorlás sajkán, amelyet *Dark Secretnek* sötét titoknak keresztelt. A mult évben október 6-ikán indultak el Amerikából, Atlanti Cityből és a tervük az volt, hogy Spanyolországba utaznak. A kis lélekvesztőt tavaly október 21-ikén látták utoljára egy atlanti gőzösről. Azóta a különös sajkának és különös házaspárnak nyoma veszett. Azt hiszik, hogy a pár az Atlanti Óceánban lelta a halálát. Az *Alice Colburn* nevű shooneerhajó kapitánya a 38—39 szélességi és 69—70 hosszúság fok alatt beszélt utoljára Andrew kapitány-nal. Andrew a sajkából a következőket kiáltotta fel hozzá:

— **Feleségem és én jól és vigan vagyunk.** Néhány napig viharral és dagályal kellett küzdenünk. Van még negyvenöt napi eleségünk és azt hisszük, ennyi idő alatt eljutunk Spanyolországba.

Hogy mi lett azóta a sajkával, azt csak sejtteni lehet. A *Myrtle* nevű atlanti gőzös kapitány novemberbe egy viharos nap után messze a tengerben egy sajkát látott, mely fenekével fölfelé fordulva a habok játékszere volt. A sajka amennyire messziről látni lehetett, hasonlított Andrew sajkájára. Lehet, hogy ez volt a tengerjáró házaspár mézes heteinek utolsó emléke.

— **Vadember a toloncuton.** Sokat irtak egy időben a lapok a debreceni vademberről *Velk* Károly ez a nyershus evő. Harminc évvel ezelőtt került Debrecenbe a sámsoni dombok alatt telepedet le egy földalatti kunyhóban. A közeli tanyabeli emberek egész legendát vontak az öreg ember körül, ki elzárkózva a világtól, egész remete életet élt s különféle növényekkel, gyökerekkel és nyers leginkább döglött kutyahussal táplálkozott. El is nevezték vadembernek. A rendőrség megtúrta, mert ellene sohasem tettek feljelentést. A vadembert most toloncolják. Pedig nem követett el semmi rosszat, sőt ellenkezőleg, őt fosztották ki apróbb tárgyaiból s hogy feljelentést tett a rendőrségnél, megtudták tőle, amit eddig soha sem árult el — születési helyét. A rendőrség, mely eddig nem tudta illetőségi helyét, eltoloncolni sem tudta, most azonban a nagy titkot maga az öreg árulta el s holnap már viszik szülővárosába Magyar-Bródba. A sámsoni dombok legendás alakjára azonban még sokáig fognak visszaemlékezni a tanyai lakosok.

— **A Kossuth-szobor alapra érkezett adományok:** Jókendv asztaltársaság Szilveszterkor 3 kor. 36 fillér, N. N. 1 kor. 20 fillér, Mulatság 50 fillér, 1902. előirt százalék 252 kor, 45 fillér, *Schäffer* J. dr. 2 kor., Nagy György 1 kor., *Persa* Péter 5 kor., *Fischer* Kálmán (Drauc) 2 kor., *Czirák* 108. sz. gy. ivén 4 kor. 80 fillér, *Milnavics* 1 kor., *Gál* József 40 fillér, *Popovics* Koszta 1 kor. 40 fillér, *Hlavats* András 60 fillér, *Katona* Ferenc 40 fillér, II. Testvériség-asztaltársaság 10 kor., Aradi Közlöny példányonkénti eladása 15/IX—15/XII. 386 kor. 58 fillér, *Borhegyi* Károly 31 fillér, Aradi hivatalszolgák betegsegélyző és temetk. egylete 5 kor., *Margit*-alap százaléka 1 kor. 39 fillér, *Povázsay* Soma gyűjtése: *Povázsay* Soma 2 kor., *Szücs* J. 60 fillér, *Eliás* M. 1 kor., *Reiner* D. 1 kor., *Weiner* Zs. 1 kor., *Steiner* V. 50 fillér, *Eliás* és *Schreiber* 2 kor., *Kiss* S. 1 kor., *Bovacsek* M. 50 fillér, *Borkási* B. 20 fillér, *Fluk* Alb. 40 fillér, *Kalova* Mihály 2 kor., *Bolyos* Mátyás 2 kor., *Rosenfeld* K. 1 kor., *Ekkel* J.-né 50 fillér, *Eckel* Gy. 1 kor., *Keresztiny* J. 10 fillér, *Harsányi* M. 1 kor., *Somogyi* K. 3 kor., *Mikola* Z. 1 kor., *Szénási* I. 1 kor., *Koncsol* J. 1 kor., *Garlaci* I. 1 kor., *Csillag* Z. K. 50 fillér, *Mahler* B. 1 kor., *Mester* J. 1 kor., *Gyorgyován* J. 1 kor., *Kiss* G. 1 kor., *Bagi* J. 1 kor., *Bodolic* J. 20 fillér, *Nagy* M. 1 kor., *Varga* I. 1 kor., *Mester* J. 2 kor., *Kursincz* A. 1 kor., ifj. *Jurik* I. 1 kor., *Miskolczy* M. 50 fillér, *Cséry* M. 60 fillér, *Magyar* M. 1 kor., *Sipos* I. 1 kor., *Tablás* J. 1 kor., *Katona* A. 1 kor., *Lippert* B. 1 kor., *Konstinovics* Gizi 1 kor., *Arkossy* I. 1 kor., *Leitner* I. 1 kor., *Kabát* A. 1 kor., *Marosi* M. 50 fillér, *Polonyi* J. 50 fillér, *Kabát* J. 50 fillér, *Hanányi* I. 1 kor., *Schill* Ferenc 50 fillér, *Botka* J. 1 kor., *Virág* M. 1 kor., *Doicsák* M. 1 kor., *Gál* P. 1 kor. *Wechsler* József gyűjtése: *Zeisler* H. 1 kor., *Holländer* S. 1 kor., *Hess* G. 2 kor., *Singer* és tsa, *Lamberger* Lajos, *Manheisz* H., *Lakatos* L. dr., *Weisz* I., *Hász* M., *Orgovics* D., *Eichner* A., *Koncsek* A., *Grosz* M. 1—1 kor. *Joneszku* György gyűjtése: *Jonesku* Gy., *Gáli* S., *Janó* D., *Irsai* L., *Moskovitz* M. 1—1 kor. *Persa* Ede gyűjtése: *Persa* Ede 5 kor. 20 fillér, *Persa* Ilonka, *Persa* Böske, *Persa* Toncsi, *Persa* Margit 20—20 fillér, *Persa* Edéné 2 kor., *Csurgai* Ilona 2 kor., *Kleindl* J. gyűjtése: *Kleindl* J. 2 kor., *Pick* Ernő 2 kor. Gyűjtésalladék 1902. január 22. 8561 kor. 8 fillér.

— **Keressé az alkalmat,** hogy megismerje azt a nagy raktárt, melyet a legelőkelőbb és kizárólag kézigyártmányu cipőkben tat *Porter* Vilmos Nagy-Aruháza, a Szabadságtéren. Ugy férfiak mint hölgyek és gyermekek részére igazán nagy a választék, s a cég megvan győződve, hogy aki egyszer cipő áruban nála fedezte szükségletét, az továbbra is hű vevője marad. Nem is beszélünk arról a páratlan kedvezményről, melyet *Porter* Vilmos Nagy-Aruháza azáltal nyújt, hogy amidőn a részletenként, vagy egyszerre eszközölt bevásárlások 20 koronát tesznek ki, teljesen ingyen ad egy művészes kivitelű életnagyságu fényképet, melyet

diszes papirkeretbe foglal és csupan az utob-
biert teritendo meg 3 korona.

— **Ujtás!** *Hanisck L. István* cs. és kir.
föher. udvari fényképész művészeti akadémiai
tag a. utermében Szabadság-ter. 16. (Demány-
palota.) Telefon 358. minden vasár és ünnepra-
pon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép
6 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A
kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy
bármilyen csoport felvételről is. Művészies és
pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é.
közönség szives figyelmét felhivjuk ezen ujtásra.

— **Bárendezőbizottságok figyelmébe.** A mu-
latságokat aszerint itelik meg, hogy milyen az
erre szóló „meghívó”. A mulatságoknak ez kö-
lönösen emeli a fényét, és feltétlenül hangula-
tot csinál. Fontos kellék ilyen alkalmakkor
még a táncrend is, melyet, mint tudjuk, a höl-
gyek kedves emlékül szoktak eltenni, sőt
szobadíszül használnak. Figyelmeztetjük tehát
mindazokat, akik meghívokat, avagy táncren-
deket ohajtanak méltányos aron, és mégis igen
csinosan készíteni, forduljanak az *Aradi Nyom-
da Részvény-Társasághoz*.

— **T. Üzletfeleink szives tudomására** hozzuk,
hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat
(Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képvise-
léssel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyom-
dánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát
érdeklő megbízásokat.

Takarékosság

az aradi iskolák körül.

(Közégi tanítók az iparos tanonciskolában.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjató.

Arad, január 30.

A városi iskolaszék mai ülésén életrevaló
és pénzügyileg igen fontos kérdést vetett fel
Institoris Kálmán polgármester, az iskolaszék
új elnöke.

Az volt az eszméje, hogy az aradi közégi
iskolai tanítókat rendeljék ki az iparos tanonc-
iskolához, s így módon megtakarítják azokat a
kiadásokat, melyek a tanonciskolánál működő
tanerőknek honoráriumai címén terhelték a vá-
ros költségvetését.

Természetes, hogy csak azokról a tanítókról
van szó, akik az előirt heti 26—28 tanórától
nem tanítanak hetenként csak 22 ót, vagy
ennél is kevesebbet.

Ez a gondolat nagyon beleillenék a város-
nak ama tervébe, hogy a városi közigazgatás
és a tisztviselői fizetések terén a lehető legna-
gyobb mérvű megtakarítást érje el. Ezek a ta-
nítók, kiket az iskolaszék kirendelne a tanonc-
iskolákhoz, semmiféle hátrányt nem szenved-
nének, mert különben is tanítaniok kellene
heti 26—28 órán át. Már pedig mikor arról
van szó, hogy a város egyes állásokat a meg-
takarítás kedvéért meg akar szüntetni, mellé-
kes dolog a tanítók kényelmi szempontja.

Az iskolaszéki ülés erre vonatkozó részé-
ről a következő tudósítás számol be:

Institoris Kálmán polgármester, aki az
ülésen elnökölt, fölveti a kérdést, hogy miután
most a városi kiadások apasztása körül megin-
dultak a tárgyalások, nem lehetne-e a közégi
tanítókat, kik az előirt 26—28 tanóránál ke-
vesebbet tanítanak, az iparos tanonciskolánál
alkalmazni, ami által meg lehetne takarítani a
tanonciskolai tanítóknak eddig fizetett honorá-
riumokat.

Szilágyi György tanító az eszme ellen van,
mert megtakarítás ebből nem származik s mert
a tanítókat a közégi iskolákhoz választották s
így azok iparos tanonciskoláknál nem kötele-
sek működni. De az iparos tanonciskolák tan-
erőiről való gondoskodás különben is nem tar-
tozik az iskolaszék jogi vagy kötelességei
közé, hanem egész más bizottság hatáskörébe
esik.

Műlek Lajos dr. azt indítványozta, hogy
vegyék le egyelőre a napirendről ezt az indit-
ványt, mert a kérdés fontos és megfontolást
igényel.

Abrai Lajos nincs ellene az indítványnak,
mert tudja, hogy az aradi iskolák körül sok
kiadást lehetne megtakarítani. Ajánl egy más
megtakarítási forrást is. A polgári iskolánál
emoljék fel a tandíjat legalább egy forinttal
magasabbra, mint amennyi a gimnáziumban és
a reáliskolában a tandíj, mert most 80—100
tanuló is van egy-egy osztályban, ami maga-
sabb tandíj mellett nem fordulna elő. Azt ja-
vasolja, hogy küldjenek ki egy bizottságot a
kérdés tanulmányozására, hogy és mint lehetne
redukálni az iskolai kiadásokat.

Institoris Kálmán elfogadja ezt a közvetítő
indítványt, de avval a kijelentéssel, hogy az
iskolaszéknek joga van a köz-égi tanítókat az
iparos tanonciskolánál alkalmazni. Indítványoz-
za, hogy a jövőben úgy írják ki a pályázato-
kat, hogy a megválasztandó tanító köteles az
iparos tanonciskolánál is tanítani.

Ezt az indítványt az iskolaszék el is fo-
gadta, mire a fővetett kérdés tanulmányozása
céljából kiküldendő albizottságot alakították
meg. Ennek elnöke lett *Millig József* iskolafel-
ügyelő, tagjai pedig *Abrai Lajos*, *Almási T.*
Pál, *Bokor Alajos*, *K. Istyóry János*, *Rieger*
Imre és *Steinhardt Mór* dr.

TANUGY.

(—) **Tandijstatisztika.** Az iskolaszék mai
ülésén jelentette az iskolafelügyelő, hogy az
idei iskolai év első felében tandíj címén 17.115
korona folyt be, míg az előirányzatba 18.789
korona volt fölvéve. A bevétel 1089 koronával
több, mint az elmúlt év első felében.

(—) **Szabadságolt tanítóné.** A városi iskola-
szék mai ülésén *Fischer Antalné* közégi ta-
nítónőnek két havi szabadságidőt engedélyez-
tek, egészségének helyreállítása céljából.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A királyi királysértési pör.** Érdekes ki-
rálysértési pörben hozott ma ítéletet a nagy-
váradi kir. ítélő tábla. *Belle János királyi*, arad-
megyei földbirtokost királysértésért följelentette
néhány munkása, akiket Belle valamiért bepe-
relt. A nagyváradi törvényszék a nyáron tár-
gyalta ezt az ügyet és *Belle Jánost egy hónapi*
fogházbüntetésre ítélte. Felebbezés folytán a ki-
rályi táblára került dolog, amely ma foglalko-
zott az ügygel *Urbán Adolf* táblabíró elnök-
lése mellett. A vádat *Sável Kálmán* királyi fő-
ügyész, a védelmet *Hegyesi Márton* ügyvéd
képviselte. A védő az ítélet feloldását és a
bizonyítás kiegészítését kérelmezte, amihez a
főügyész is hozzájárult. A királyi tábla a bizo-
nyítás kiegészítését nem rendelte el, hanem ér-
demben határozott az ügyben s a törvényszék
ítéletének a megváltoztatásával *Belle Jánost*
öttszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet
jogerős.

§ **Áthelyezett végrehajtók.** A m. kir. igaz-
ságügyminister *Balas a György* temesvári la-
kost a *kisjenői* kir. járásbíróshoz végrehajtó-
vá nevezte ki, *Skonda Ödön* kisjenői kir. járás-
bíróshoz pedig a temesvári kir. já-
rásbíróshoz helyezte át.

KOZGAZDASÁG ES KOZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Ve-
rein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést:
Barbach Ernesztin, *Lemberg*. — *Asseretto Marcó*,
Trieszt. — *Spitzer Szidonia*, *Győr*. — *Friedler Jó-*
zsef, *Kassa*. — *Knezevics György J.*, *Banja Luka*.
— *Urbota János*, *A. Kálna*. — *Schellerbauer Ede*,
Friedberg. — *Eisner József*, *Bécs*.

S z e s z ü z l e t.

— Január 30. —

Mai jegyzéselnk: Készárú nagyban nyers szesz 111
korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban
118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100
liter 60, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék: 1280—13— korona mmásanként.

Budapesti áru- és értéktézsze.

— Az Aradi Közlöny távtrái tudósítása —

Budapest, január 30.

Déltézsze. Buzakínálai elégséges, a vételkezd-
tartózkodó. Szilárd irányszat mellett 10,00 métermazza ke-
rült forgalomba, 5—7% fillérig drágább áron. Egyéb
gabonafajok kedvezők, rozs 5 fillérral drágább. Időjárás
boros.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. Áprillisa	9.75 — 9.76
Buza októberre	8.45 — 8.47
Ros 1902. Áprillisa	8.09 — 8.10
Zab 1902. Áprillisa	7.54 — 7.55
Tengeri 1902. májusra	5.39 — 5.40
Repce 1902. augusztusra	12.25 — 12.35

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. Áprillisa	9.75 — 9.76
Buza októberre	8.47 — 8.48
Ros 1902. Áprillisa	8.11 — 8.12
Zab 1902. Áprillisa	7.52 — 7.53
Tengeri 1902. májusra	5.44 — 5.45
Repce 1902. augusztusra	12.25 — 12.35

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	667.50
Magyar hitelrészvény	680.50
Lezámitolóbank részvény	443.50
Rima-Murányi vasmű részvény	493 —
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	672.75
Közuti vasut	637.25
Városi villamos vasut részvény	317 —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 30. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-
grammon felül sulyban 90 — 92 fillérig. Öreg közép pá-
ronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig.
Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban
94 — 95 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilo-
gramm sulyban 90 — 92 fillérig. Fiatal könnyű páro-
ként 250 kilogrammig terjedő sulyban 89 — 90 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon
felel sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280
kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű pá-
ronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül
sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilo-
grammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páro-
ként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.
Romániai eredetű (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogra-
mon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként
240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerioi: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül
sulyban 88 — 90 érig. Közép páronként 240—260 kilo-
gramm sulyban 86 — 88 fillérig. Könnyű páronként 240
kilogrammig terjedő sulyban 84 — 85 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pe-
dig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm suly-
ra fillérekben értendők. Szokászerűleg a hizott sertések
teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm
vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40% vo-
nandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) su-
lya vétetik irányadónak.

Sertéselészám. Január 27. napján volt készlet 26,693
darab, január 29. napján felhajtott 631 darab, január
28. napján elszállított 778 darab, január 29. napján
maradt készletben 26,551 darab. Üzlet: Változatlan.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

Özv. V. Gy. né urnónek. Arad A hivatalos lap
nyomán, tegnapi számunk törvénykezési rovatában
már közöltük.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.33
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. v. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.53
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbeszről szv. r. 9.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbeszről szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árk és értéktáradék.

Budapest, január 30.

Magyar aranyárjádék 40/0	119.6
Magyar koronárjádék 40/0	96.9
Magyar arany 41/10/0	122.6
Magyar ezüst 41/10/0	101.2
Magyar keleti vasut	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	101.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	182.—
Tiszasszabályozási és szegedi kölcsön	152.—
Osztrák papírjádék	100.60
Osztrák jádék ezüst	100.50
Osztrák jádék arany	120.25
Koronárjádék	97.30
1860-iki államsorsjegyek	145.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1660.—
Magyar hitelbank részvény	680.50
Osztrák hitelbank részvény	658.—
Osztrák-magyar államvasut	674.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Nemet birodalmi marka	117.15
London	239.35
Paris	95.30

NAPIREND.

Január 31. Péntek. Róm. kath. naptár: Nol. Péter. — Protestáns naptár: Virgil. — Görög-keleti naptár (január 18.): N.-Atanáz. — A nap két 7 óra 13 perckor nyugszik 4 óra 42 perckor. — A hold két 0 óra 14 perckor, nyugszik 10 óra 23 perckor.

Időjárás. Legnyomás reggel 7 órakor 765.4 milliméter, délután 2 órakor 766.6 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor 0° + 0.9, délután 2 órakor 0° + 3.1 — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 2, délután 2 órakor EN. 3 — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hidegebb sok helyütt csapadék.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (szabadságszolgálati emléktárgyak) Nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig délután 3 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11/2—12/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1/2—2/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ersklye-múzeum helyisége mellett ülés terem.

Január 31. A Kölcsey-egyesület fölolvásó-estéje délután 5 órakor (Felső kereskedelmi iskola.)

Február 1. Az aradi székely-otthon választmányi ülése este 8 órakor (Vass-vendéglő.)

Február 2. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor. — A kisjendői takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az új-aradi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Új-Arad.) — Az aradi polgári jótékony-egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.) — Az aradi magyarnyelvtérjesztő btegetkező- és temetkezési-egyesület közgyűlése délután 3 órakor (Városház.) — Az aradi dal-egylet közgyűlése délután 3 órakor (Városház.)

Február 6. Az aradi kerékpárklub közgyűlése este 8 1/2 órakor (Japan külön terem.)

Február 9. A soborsini takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délután 3 órakor.

Február 16. Rosenthal Mór hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

Február 26. Aradváros tisztújító közgyűlése délelőtt 10 órakor.

REGENY-CSARNOK.

A gyanafalvai tiszteletes.

— Regeny. —

Az Aradi Közlönynek írta:

Hevessy Jenő.

[7]

(Folytatás.)

A leány néhány pillanat múlva véletlenül fölpillantott könyvéről s mintegy kételkedve emelkedett fel:

Aztán, mikor felismerte a jövevényt, boldogan kiáltott fel:

— Tiszteletes ur! Ön az valóban? Oh, mint örülök!

Eldobta könyvét s a tiszteleteshez sietve, mindkét kezét feléje nyújtotta.

— Isten hozta!

Virágvölgyi a leány kezét a magáiban tartva, gyönyörködve szemlélte az örömeit ezt a kitörését, amely mélyen maghatotta.

Majd boldogan rebegette:

— Még emlékszik reám a kisasszony?

— Hogy emlékszem-e? Oh, én nekem igen jó emlékezőtehetségem van! De különben is nem oly régen láttuk egymást, meg...

— Nos? Unszolta a tiszteletes, mikor észrevette, hogy a leány hirtelen elhallgat.

— Sokszor gondoltunk önre, — tette hozzá a leány, eipirulva.

— Valóban? Ezt nem hittem volna!
— Bódi bácsiék már a múlt héten várták.
— Engem?
— Igen, hogy beváltja ígéretét s eljön hozzánk. Nemde most nálunk marad?

— Azt nem tudom, kisasszony. Időm rövid és haza kell mennem. De különben idegen létemre nem akarom sokáig igénybe venni nagybátyja vendégszeretétét.

— Oh, ön nem idegen nálunk, mert oly barátságos volt hozzám. Különben is Anna néni akkor legboldogabb, ha néha napján vendég jön ehhez az unalmas észekbe.

— Unalmas? Azt kell pedig hinnem, hogy nem tölti idejét unalommal. Arca legalább mást mond.

A leány nevetett és elvonta tőle a kezét.

A júniusi nap aranszinű sugarai gyöngéd arcát a estek, melyre a tiszteletes elpalástolhatatlan esodálkozással tekintett.

— És mégis úgy van, szült. Nem látni itt mást, csak mezőket és virágokat, fákat és madarakat. Micsoda foglalkozás, mint evés, ivás és hébe-korba egy kis olvasás

— Hiszen ez mind igen kellemes dolog!
— nevetett Virágvölgyi.

— Igen, a virágok, mező és madár magában véve igen szép dolog, de...

— Nem természetimádó, nemde ez akarta mondani?

— Legalább nem tulságos mértékben.

— Azt észrevettem, már az uton, mikor elaludt a táj szemlélődése közben.

— Igaza van. En jobban szeretem az embereket, új arcokat, új ismeretségeket, egyszóval imádom az élénkséget és a változatos-ságot.

— Nos és ebben itt nincs része?

A leány sóhajtott s felbiggyesztette ajkát.

— Nem látni itt új arcokat, senkit, semmit s az oly unalmas.

— Mivel tölti hát idejét?

— Mivel? Fejem a teheneket, etetem a csirkéket, megvetem az ágyakat s — regényt olvasok. Ez az egész.

— Nem sok, az bizonyos.

— Annus néném azt mondja, hogy olyan teremtés, mint én, nem született még a világra. Egy leány, aki nem szereti az Isten remek alkotását, a szabad természetet.

— És Bódi bácsiék? Mit szólnak ők mindehez?

— Azt, hogy angyal lennék, ha nem olvasnék annyit — regényt.

A tiszteletes helyeslőleg bólintott fejével.

— Bódi bácsiéknak igazuk van. Ez az én nézetem is.

Erzsébet komoly arcot öltött.

— No, szépen vagyunk, tiszteletes uram — szült kissé kacérul. Ha ön is azt mondja, hogy nem vagyok angyal...

— Azt éppen nem mondom, de...

— Gondolja. Akkor legyen olyan jó és ne mondjon felőlem semmit Bódi bácsiéknak. Nem akarom megfosztani csalódásuktól. De csitt! Éppen itt jön Lajos bácsi.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Január 30 —

Vass szálloda. Balta Dezső birtokos Battonya. — Grosz Mór utazó Bécs. — Ferenczi Márton utazó Budapest. — Sugár József utazó Budapest. — Seidner Samu birtokos Berzova. — Boros János utazó Bécs. — Roth Jenő utazó Budapest. — Lusztig Sándor utazó Bécs. — Mauro József plébános Csermő. — Hillebrand Rudolf utazó Bécs. — Klein Márton utazó Budapest. — Katasi Dávid utazó Budapest. — Groszmann Lajos utazó Bécs. — Fried Ignátz utazó Budapest. — Strasser Péter jegyző Borosjenő. — Fechner I. utazó Budapest. — Putzker I. utazó Budapest.

Nádor szálloda Gnekssá Lajos birtokos Királytelek. — Schenk Mór kereskedő Pereg. Miksa Béla tisztartó Battonya. — Scharff N. birtokos Battonya, Lukács Sándor birtokos Nagylak. — Hanák János jegyző Metyes. — Diónes Adorján lelkész Székudvar. — Hamzsea Agoston esperes Bodrog. — Roth Sándor utazó Debrecen. — Deutsch Gusztáv mérnök Bécs. — Onya Mariska magánzónó Pécska. — Goldstein Jakab utazó Budapest. — Weiszberger Jakab kereskedő Temesvár. — Peffert Károly gyógyszerész Budapest. — Klein Bernát utazó Budapest.

Henneberg-selyem csak akkor valódi, ha tőlem egyenesen rendel-tetik meg — blousoknak és ruháknak feketében, fehérben és színesben, méterje 65 aról 14 frt 65 krig. Mindenkinek vám és bérmentesen házhoz szállítva. Minta azonnal küldetik. Schweicba dupla a postabér.

HENNEBERG G. selyemgyáros
(cs. és kir. udvari szállító) Zürich.

Városi színház.

Bérlet 113. sz.

Páratlan

Pénteken, 1902. évi január hó 31 én.

A vesztaszűzek.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Depré és Berné-de. Fordították: Bálint Dezső és Mérei Adolf. Zenéjét szer-zették: Le Roy és Clerice.

SZEMÉLYEK:

Diogenes . . . Rabos A.	Domokos . . . Fenyéri Mór.
Patacles . . . Polgár S.	Bacchis . . . Haidt Margit.
Pyrogena, neje Komlósy I.	Callyx, hetaira Garai Ilonka.
Scopas . . . Arkosey V.	Aristippos . . . Réti István.
Penelope . . . Tolnainé.	Pentekanos . . . Boda Ferenc.
Cypris . . . Felhő Rózi.	Lampeas . . . Giréth K.
Lysias, diák . Nemes S.	Duodéka . . . Vidor Laura.

Kezdete 7 órakor.

Alólirottak szomorodott szívvvel és mély fájdalommal tudatják forrón szeretett édes anyjuknak, nagyanjuknak, nővérüknek, anyósuknak és sógornőnek, a legodaadóbb és önfeláldozó, példás anyának:

özv. neimes Derestyé Balázné szül. Tomits Julia urasszonyak

1902 évi január 29 én esti 7 1/2 órakor, rövid szenvedés után, 66 éves korában bekövetkezett gyászos elhunytát.

A megboldogult drága földi maradványai folyó hó 31-en, pénteken délután 3 órakor fognak a gör. kel. szerb egyházi szertartás szerint beszentelni s az Alsó Molnár uca 8 számú grázszából a felső temetőbe örök nyugalomra kísértetni.

Nyugodjék békében! Áldás poraira!

Arad, 1902. január hó 30 án.

Gyula, György, fia.	Ifj. Derestyé Juliska.
Hermin, Alexandra,	Ifj. Derestyé Gyula.
Katalin, Róza, Mariska,	Ifj. Derestyé Karolin,
leányai.	Leszkó Olga,
Tomics Mladen,	Szmrecsányi Miklós,
Tomics Mihály,	Szmrecsányi Gyula,
testvér i	Kráinik Aranka,
Derestyé-Frantz Karolin,	Ifj. Kráinik Katalin,
menye.	Lichtenthal Mariska,
Derestyé Sebők, sógora.	Lichtenthal Irénke,
Leszkó István,	Mittner Boriska,
Szmrecsányi Bertalan,	dr. Leszkó Sándorné,
Kráinik Illés.	Mittner Irénke,
Lichtenthal Hermann,	unokái.
Mittner József,	vői.

NYILTTÉR.*

PINCZÉR
EGYÜVEG
KRONDORFIT!

BORHOZ LEGJOBB!!
KITÜNŐ ASZTALIVIZ

1895
NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

51—1902. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a törvényhatósági utakon 1902. évben eszközölni utépítési munkálatok elvállalása iránt folyó év február hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1. A tornyai utnak rostált kavicszal való fedésére 1627 kor. 20 fill. 2. A bodrogi utnak rostált kavicszal való fedésére 280 kor. 3. A kurticsi utnak rostált kavicszal való fedésére 2800 kor. 4. A sofronyai utnak rostált kavicszal való fedésére 4050 kor. 5. A libás dülloi utnak rostált kavicszal való fedésére 2000 kor. 6. A vizesi utnak zuzott kavicszal való fedésére 14502 kor. 40 fill. 7. A másodrendű utak meg-homokolására 2845 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétet-nek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekintethetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke nek 1902. évi január hó 20 án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

Az aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság felszámolás alatt.

Kimutatása

1898. október hó 28-tól — 1901. december hó 31-ig.

	Könyvek szerinti	Álladék		Álladék		Álladék		Álladék	
		1890. okt. 27.	1899. decz. 31.	1900. decz. 31.	1901. decz. 31.	korona	fillér	korona	fillér
1	Készpénz	32855	10	3793	78	2909	90	7908	18
2	Váltók	1831060	74	378616	80	227847	80	128312	24
3	Záloglevél biztosítéki alap	406051	20	400210	—	400100	—	400100	—
4	Jelzalog kölcsönök II. helyen	793117	38	748439	42	726317	68	711154	13
5	Záloglevél kölcsönök	5187858	78	4350239	82	4098162	32	3842203	04
6	Központi szálloda berendezése	110729	20	110729	20	109628	14	109628	14
7	Saját értékpapírok	157485	90	78046	58	224014	68	300014	68
8	Záloglevél készlet	3800	—	11000	—	5200	—	24000	—
9	Adósok	739010	92	392445	14	345099	31	361918	86
10	Előleg kölcsönök	35178	90	6060	50	3539	20	3260	20
11	Kötvény kölcsönök	86985	34	46008	84	40777	74	37248	74
12	Ingatlanok	601352	18	732283	42	780125	28	985593	16
13	Leltár	22308	96	18566	22	18536	22	18513	22
14	Hátralékos záloglevél szelvények	8830	—	14024	—	22674	—	10828	50
15	kisorsolt záloglevelek	19100	—	8060	—	7220	—	6220	—
16	osztalék szelvények	1528	—	492	—	492	—	492	—
17	Nyugdíjalap készpénzben	14759	78	6459	78	—	—	—	—
18	intézeti részvényekben	19879	64	18636	—	—	—	—	—
19	Betétek	1787543	72	426648	18	347936	48	302541	60
20	Záloglevelek forgalomban	5662800	—	4420000	—	4137400	—	3925400	—
21	Pénztári letétek	81393	30	65797	22	51181	76	42513	98
22	Hitelezők	413812	30	9325	74	142327	74	158847	74
23	Ingatlan tartozás központi szállodán	294106	—	287760	—	283278	—	278574	—
24	Visszleszámitolás	1208024	62	156280	40	38010	40	—	—
25	Ingatlan tartozás berzai birtokon	—	—	—	—	—	—	101751	50

Kelt Aradon, 1902. január hó 25-én.

249

A felszámoló-bizottság.

A felügyelő-bizottság.

Üzlet felosztás és végeladás!

Rövidáru-, férfi-divat-, női pipere-, diszműáru-, kalap-, cipő-üzletem felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett végeladást

rendezek s a raktáron lévő áruk

minden elfogadható árban

eladatok.

Tisztelettel

Ruzsonyi Endre

Arad, Andrassy-tér 24., Hungaria kávéház mellett.

Felülmul minden eddig létezőt

a

Sultán Rum,

(alcoch. sacch. t. hg.)

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt kölcsönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitünő hatásu szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuzos bajok ellen a

Kellemes izü, friss

Csukamájolaj.

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kiseb hirdetések előre fizetendők. R.

Lehetőséket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bé-
lyeg melléklendő. Telefon értesítések
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás
mellott. 163

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Két egymásba nyíló eszinosan bu-
torozott külön bejárattal szobát óhajtok
kivenni; esetleg butor nélkül is. Ajánla-
tokat „tisztviselő” czímen kérek e lap ki-
adóhivatalába. 233

Egy sötét veres

„Dachsel”, mely a „Flott” névre
nallgat, elveszett. Megtalálója ké-
retik a kutyát dr. Pálmai Lajoshoz
(József Főherceg-ut 10) visszahozni,
hol illő jutalomban részesül. 250

Kiadó lakás

Erzsébet királyné kör-ut 8. számú
házban az emeleten két szobával
és a hozzá tartozóival május hó
1-től kiadó, bővebbet ugyanott a
földszinti építészeti irodában. 248

6 tizedesmérleg

1000, 750, 500, 250, 200, 150 és 100
kg. 2 marhamérleg á 1100 kg. 2
járomű-hidmérleg á 4100 kg., egé-
szen újak, kettős haláleset miatt
és az üzlet felhagyása folytán je-
lentékeny engedménnyel azonnal
eladó. **Sofie Hemmer, magánzó I.**
Schönlaterngasse, No. 4., im Hofe,
Thür 1. Wien. 2023

Borszivattyúk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők és kutak.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

234—1902. pm.

Hirdetmény.

Értesítenek az érdeklők, hogy a
sz. neményes tésze vonatkozó hir-
detmény a városháza kapujára ki-
fűgésztevéen bárki által megtekint-
hető.

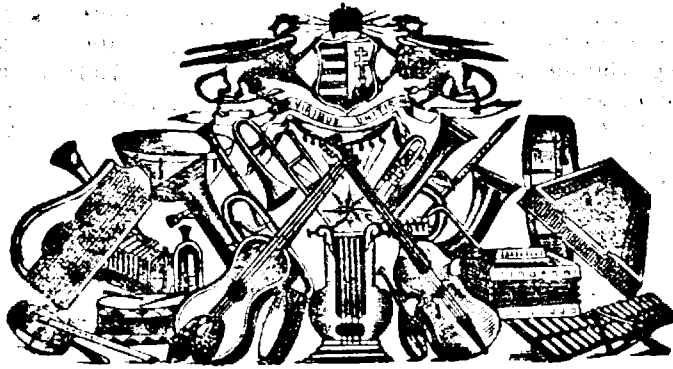
Arad, 1902. évi január hó 23.

Institoris.
polgármester.

STÖHR MATYÁS

hangszerüzlete

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Hangszerek, hegedűk, bögők, harmonikák, cziterák,
gitárok, flóták, dobok, klarinétok, szóval mindennemű
hangszerek és az ahhoz szükséges kellékek nagy
választékban vannak készletben.

Tört és régi hegedűket és bögöket veszek vagy
ujakra becserélek. 1679

A nméltós-águ belügyminiszterium 81945/1901. sz. rendeletével
engedélyezett

Sanatórium és Hidegvizgyógyintézet

egész Délmagyarországon az egyedüli jogosított gyógyintézet,
mely télen nyáron nyitva van, állandó orvosi felügyelet alatt
áll, bejáró s berlakó betegek gyógyítását elfogadja. A betegek
bármely orvos tanácsát vehetik igénybe.

Gyógyeszközök:

Villamfényfürdők: rheuma, köszvény, elhízottság, ideg-
zsabák (neuralgia), vesebajok, vérbe-
tegségek, fémmergezések gyógyítására. E fürdők szív-
baj mellett is használhatók. 15 fürdő 15 frt.

Hidegvizgyógyfürdők: egészségesek edzésére, felüdi-
tésére, idegbetegek, vérszegé-
nyek, tüdőbetegek, ideges gyomor s bélbántalmak, álmatlan-
lanság, fejfájások gyógyítására. 15 fürdő 6 frt. Havibérlet 10 frt.

Szénsavas fürdők: Szívbillentyű bajok, nőbajok, ideg-
gyengeség gyógyítására. 15 fürdő 18 frt.

Moór fürdők: nőbajok, rheuma, idegzsabák, ízület merev-
ségek gyógyítására. 15 fürdő 16 frt.

Villany viz-fürdők: idegesség, idegfájdalmak, ideggyen-
geség gyógyítására. 15 fürdő 15 frt.

Inhalatók (Belégzések) soole vagy fenyőkivonattal.
Reichenhall, Gleichenberg
mintára; tüdő s gégehurutok ellen. 15 jegy 9 frt.

Svédgyógytorna: Hátgörcbölések, izületmerevségek gyó-
gyítására; sápadt gyöngye gyermekek
edzésére. Havonta 15 frttől feljebb az eset súlyossága szerint.

Massage: izületbajok, vérszegénység, elbizottság, általános
gyöngyeség gyógyítására. 15 massage 6 frt.

Villanyos massage: idegesség, idegfájdalmak, gyenge
gyógyítására. 15 jegy 12 frt.

Villanyozás galvan és faradicus árammal. — Benn-
lakó betegek bár-
melyik orvos tanácsát vehetik igénybe. — Szoba (világítás,
fűtés, kiszolgálás) s ellátás 85 frt havonta.

Vezető orvos:

Dr. HECHT, ARAD, Zrinyi-utca 3. sz.

Telefon 270.

Csak 5 korona

4 és 1/2 kiló finom illatos **tollette**
szappan, ameddig a készlet tart, a
melyek a préselésnél kissé megsérültek.
Az elküldés naponkint utánvéttel,
vagy a pénz előleges beutódése ellené-
ben történik.

1837

A. Feith,

Wien, V/2. Matzleinsdorferstrasse 76.

TELEFON 438.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat **készpénz** fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
vagy átcsere!

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Legelőssőbb bevasárlási forrás!

Egy a

jegyzői teendőkben jártas

egyén

Agris község jegyzői irodá-
jában

azonnal alkalmazást nyer.

Javadalmazás megállapodás
szerint.

Gregus József,

247 jegyző.

7—1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX t.-czikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság V.
2363 számú végzése által c-anád-
palotai takarékpénztár jelentkezé-
sére és több végrehajtók javára
is Intitoris Antal és neje aradi
lakosok ellen 480 kor. tőke és
járuléka erejéig elrendelt kielégi-
tési végrehajtó-alkalmával bírói-
lag le és felülfoglalt és 1061 ko-
ronára becsült buorokból álló in-
góságok nyilvános árverés útján
eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, Tökölly tér, Mi-
hály-udvar leendő eszközzésére
1902. évi február hó 10 ik napjának
délután 2 órája határidőül kitüze-
tik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen az 1881. évi
LX t.-cz. 107. §-a értelmében a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX t.-czikk
108 §-ában megállapított föltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi január
hó 24. napján.

Ortutay,

244 bír. végrehajtó.